

Paņem līdzī svētku pacilājumu un labas domas

Šogad Aglonā uz Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkiem ieradās 33 svētku grupas – 1200 cilvēku. Kopā ar citiem 25 tūkstošiem svētku dalībnieku tajos piedalījās Valsts prezidents Egils Levits, Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (VL/TB/LNNK), Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (*Jaunā Vienotība*) un citi ministri, kā arī Saeimas deputāti. Svētku sarīkojumos Aglonā bija aicināts piedalīties arī Lietuvas Seima priekšsēdis Viktors Pranckietis. Svētā Mise tika svinēta pie pāvesta altāra pulksten 12. To vadīja Rīgas archibīskaps mēropolīts Zbigņevs Stankevičs. Dievkalpojuma noslēgumā bija Euharistiskā procesija.

“Aglonā es redzu mūsu tautu tādu, kādai tai vajadzētu būt katru dienu, veidojot savu un Latvijas nākotni,” sacīja Egils Levits.

Svētku dievkalpojuma sprediķi Rīgas archibīskaps mēropolīts Zbigņevs Stankevičs uzsvēra

Tautas krusta ceļa gājienā. Vidū – Ināra Mūrniece un Latvijas Valsts prezidents Egils Levits // Foto: Ilmārs Znotiņš

Rīgas atslēgas turēs Oļegs Burovs

Oļegs Burovs // Foto: LETA

Rīgas domes deputātu vairākums 19. augusta vakarā par jauno Rīgas galvu ievēlēja partijas “Gods kalpot Rīgai” (GKR) pārstāvi Oļegu Burovu. Domes deputāti pie balsošanas ķērās pēc vairāk nekā piecu stundu ilgas domes priekšsēža amata kandidātu iztaujāšanas un pusotru stundu ilgušām debatēm.

O. Burovam jautājumus uzdeva gandrīz piecas stundas. Savukārt konkurentam – Viesturam Zepam (LA) – tikai 15 minūtes. Debatēs “Vienotības” frakcijas vadītājs Vilnis Ķīsis arī paziņoja, ka frakcija balsojumā nepiedalīsies, jo uzskata, ka labākais risinājums būtu ārkārtas vēlēšanas.

Kopumā balsojumā piedalījās 48 domnieki, no kuriem par O. Bu-

rovu nobalsoja 35 deputāti – 11 *Gods kalpot Rīgai* deputāti, četri “Neatkarīgo deputātu frakcijas” pārstāvji, trīs deputātu bloka “Rīgai!” biedri, kā arī 17 *Saskaņas* deputāti. Par otru kandidātu – Viesturu Zepu (LA) – kopumā tika atdotas 12 balsis – astoņas no *Latvijas attīstībai* un četras no nacionālās apvienības *Visu Latvijai/Tēvzemei un brīvībai/LNNK*. Četri *Vienotības* un septiņi Jaunās konservatīvās partijas deputāti balsojumā nepiedalījās un sežu zāli atstāja jau pirms balsojuma. Neatkarīgās deputātes Baibas Brokas balss tika atzīta par nederīgu.

Pēc ievēlēšanas Rīgas galvas amatā Burovs teica, ka galvenais darbs būšot atgūt rīdzinieku uzticību Rīgas domei.

(Vairāk lasiet S. Benfeldes komentārā 5. lpp.)

katra cilvēka aicinājumu iesaistīties sabiedrībā notiekošajos procesos, tajos integrējot ētisko dimensiju. Viņš vadīja galveno dievkalpojumu, pievēršoties arī tiesiskuma, valsts politikas un dažādu reformu jautājumiem.

“Tiesiskā valstī spēka struktūras stāv likuma un pilsoņu tiesību sardzē, aizstāv konkrēto cilvēku. Toties tad, kad spēka struktūras, piesedzoties ar likuma burtu, tiek izmantotas partikulāro – ideoloģisko, politisko vai bizne-

sa – interešu virzīšanai, cilvēki jūtas iebiedēti. Tad, kad likums tiek instrumentalizēts, tas vairs nekalpo, lai aizstāvētu konkrēto cilvēku, un viņš sāk justies kā policejiskā valstī,” teica Stankevičs. Viņš vērsa uzmanību uz kristīgās ticības piedāvātajām vadlīnijām sociālo jautājumu risināšanā.

Archibīskapa asā runa tika daudz apspriesta. Publicējam izvilumus no tās, kā arī Valsts prezidenta runu 8. lpp.

Latvisko norišu kalendārs

2. lpp.

Vai veci vēži jaunā kultūrē?

5. lpp.

Godinām simtgadnieci – aktrisi Elvīru Baldiņu

6. lpp.

Atmiņas par Baltijas ceļu

7. lpp.

Ko Aglonā teica archibīskaps Z. Stankevičs?

8. lpp.

Eiropas vasaras skolai – 40

10. lpp.

Latviešiem atkal zelts!

12. lpp.

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

24. AUGUSTS

Pasaku stunda bērniem Malmē, Zviedrijā

Pavasariņš sveiciens visām ģimenēm ar vēlmi vairāk laika vēlēt lasīšanai kopā ar saviem bērniem latviski!

Dienvidzviedrijas Latviešu biedrība aizsāk jaunu nodarbību ciklu un laipni aicina vecākus ar bērniem (2 – 5gadi, bet vecākie brāļi un māsas arī var pievienoties) uz "Pasaku stundu" latviešu valodā.

Sestdienās no plkst. 11 – 12

- 28. septembrī
- 26. oktobrī
- 7. decembrī

Adrese: *Västra Hamnen* bibliotēka, *Mastergänd 4, 21177, Malmö*.

Pasākums DLB biedriem bez maksas, pārējiem – 50 kr par ģimeni (samaksa uz vietas ar SWISH)

P.S. Lūgums paņemt līdzi savu mīļāko grāmatu! Tiekamies!

29. AUGUSTS

3x3 Mini nometne Tērvetē

Adrese: 98 Chemin Tervette, Grenville, Quebec J0V 1B0.

Laiks: no plkst. 13 līdz 16.

Gatavojieties 3x3 Mini nometnei no 29. augusta līdz 2. septembrim Kvebekas Tērvetē, Kanadas garajā nedēļas nogalē.

Būs vispusīga programma un nodarbības visai ģimenei un visām paaudzēm, kā arī iespēja baudīt skaisto Tērvetes apkārtni.

Nāciet papildināt latviskās zināšanas, iepazīt jaunus draugus un veicināt latvisko kopību!

Tuvāka informācija un reģistrēšanās šeit: www.tervete.org/latviski

Uz redzēšanos Tērvetē!

14. SEPTEMBRIS

Londonā notiks 2 dienu apmācības "Solis Tavas diasporas organizācijas attīstībā"

Eiropas latviešu apvienība (ELA) aicina latviešu kopienu pārstāvjus, kā arī individuālos interesentus pieteikties uz divu dienu apmācībām "Solis Tavas organizācijas attīstībā".

Apmācību mērķis ir stiprināt Eiropas latviešu diasporas kopienu kapacitāti caur zināšanu un prasmju iegūšanu no diasporas organizācijas dibināšanas līdz veiksmīgai projektu īstenošanai, veicinot diasporas kopienu savstarpējo sadarbību saites stiprināšanai ar Latviju.

Mācības notiks šā gada 14. – 15. septembrī Lielbritānijā, Londonā, Lūtonā, viesnīcā "Holiday Inn London – Luton Airport", adrese: *Airport Way, LU2 9LF Luton, United Kingdom*.

Aicinām **jūs pieteikties līdz 2019. gada 15. augustam**, aizpildot anketu šeit: http://ej.uz/piesakies_apmacibam

!!! Piesakies laikus, jo šobrīd ir vakantas vēl tikai septiņas vietas!

Detalizētāk par divu dienu apmācībām:

Apmācības vadīs eksperti no Latvijas ar ilggadēju pieredzi gan Latvijas, gan EEZ projektu īstenošanā, gan apmācību vadīšanā – Uldis Dūmiņš un Gunita Bērza. Par Latviešu svētdienas skoliņu veidošanu un attīstīšanu pieredzē dalīsies Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā padomes loceklis, ELA prezidija loceklis Māris Pūlis. Apmācībās tiks izmantotas neformālās izglītības metodes, lielāku uzsvāru liekot uz praktisko darbošanos individuāli vai darba grupās.

Dalībniekiem piedāvājam iespēju:

- apgūt projekta izstrādi no idejas līdz realizēšanai, tai skaitā finanču plānošanu un atskaišu sagatavošanu;

- iepazīties ar diasporas organizācijām pieejamiem finansējuma avotiem;

- tikties ar pieredzējušu vieslektoru, lai dalītos pieredzē un uzzinātu par jaunu biedrību dibināšanu un latviešu svētdienas skoliņu atvēršanu un pieejamo finansējumu;

- apgūt praktiskas iemaņas organizāciju finanču plānošanā, mārketinga aktivitāšu veikšanā, biedru piesaistē un organizācijas kapacitātes stiprināšanā.

Dalībnieku līdzmaksājums 70 EUR/personai*.

No projekta līdzekļiem dalībniekiem tiks segti ceļa izdevumi 150,- EUR robežās, kā arī uzturēšanās, ēdināšanas un apmācību izdevumi.

Pasākuma programma ir pieejama šeit: https://ej.uz/apmacibu_programma_UK

Jautājumu gadījumā: e-pasts: ela.projekts@gmail.com

Tālr. +37129751732 (WhatsApp)

Informējam, ka apmācības var tikt fotografētas un filmētas un uzņemtais materiāls izmantots pasākuma un organizatoru publicitātes materiālos.

*Dalībnieku līdzmaksājumi pilnā apmērā tiks ieguldīti apmācību organizēšanā, nodrošinot projekta līdzmaksājuma izdevumu segšanu, kas nepieciešams projekta veiksmīgai realizēšanai.

Apmācības tiek organizētas projekta "Eiropas latviešu diasporas NVO kapacitātes stiprināšana" (projekta Nr.2019./LV/DP/04) ietvaros. Pasākumu finansē atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

20. SEPTEMBRIS

Baltu vienības diena Vācijā, Frankfurtē pie Mainas

Latviešu Frankfurtes biedrība aicina visus interesentus 20. – 22. septembrī uz Frankfurti, kur pirmo reizi ārpus Latvijas tiks atzīmēta Baltu vienības diena, kas tiek atzīmēta par godu 1236. gada 22. septembrī notikušajai Saules kaujai, kad žemaiši un zemgaļi iznīcināja krustnešu kaŗaspēku.

Tāpat šodienas globalizācijas laikmetā un Eiropas politiskajā vidē aktualizējas jautājums par valsts identitātes piederību, uzdodot sev jautājumu: "Kas mēs

MĒS - BALTI
Nāc, brauc, lido...
PASĀKUMA VIETA:
Saalbau Nidda,
Harheimer Weg
18-22, 60437
Frankfurt

Baltu vienības dienas
Vācijā, Frankfurtē pie Mainas
20.-22.09.2019

BALTU TAUTU NACIŅĀLĀ IDENTITĀTE.
PAGĀTNE, TAGADNE UN NĀKOTNE.

20. SEPTEMBRĪ

- Pasākuma atklāšana: EP deputātes **Daces Melbārdes** uzruna
- Populārzinātniskā dokumentālā filma "Baltu ciltis" (režisori Raitis un Lauris Abeles): vēsturiskā drāma par 13. gs. baltu tautām, kas ir latviešu nācijas pamatakmens
- Kultūras vēsturnieks **Juris Urtāns**: stāstīs par baltu tautu pirmsākumiem un tās vēsturi laika nogriežņos
- Vēstures pētniece **Gunta Deģe**: vadīs arheoloģisko tērpu meistarklasi (senā tērpa krekla izšūšana, ko var pielietot līnu kleitas valkāšanai) un rādīs, kā noaust jostīnucelošanas tehnikā, kā arī mācīs bērniem krejļu vēšanu
- Rotkalis **Andrejs Jakubovskis**: aicinās uz kopīgu seno rotu gatavošanu un cilšu vīru tērpu iepazīšanu
- Uzstāsies brīvās gribas ansamblis "Stiprās sievietes"

21. SEPTEMBRĪ

- Etnomuzikologs **Valdis Muktupāvels**: aicinās ielūkoties baltu un Baltijas identitātē, atklās skaņu rīku pasaules noslēpumus un izskaidros senās un jaunās dziedāšanas tradīcijas
- Vokālā pedagoge **Igeta Gaļke**: vadīs bērnu meistarklasi, lai apgūtu tautas dziesmas un to stilistisko dziedāšanu

22. SEPTEMBRĪ

- Praktisko darbu turpinājums
- **Igeta Gaļke**: piedāvās iespēju piedalīties psihodramas spēlē "Mana latvietība ārpus Latvijas. Emocionālais fons. Reemigrācija"
- Vokālā pedagoge **Igeta Gaļke**: izglītos pieaugušos dziedāšanas stilistikā, rīmēšanā un novadu dziedāšanas tehnikā

esam, no kurienes nākam un kurp virzāties?"

Baltu vienības kultūras dienās mēs esam sapulcinājuši ekspertus un zinātniekus no Latvijas, lai apspriestu un rastu atbildes uz šiem jautājumiem. Amata meistari mums ļaus iekļūties senču ikdienā, piedāvājot darināt viņu tērpus un rotas, kā arī iekļūties mūsu gadsimtu senajās mūzikas skaņu vibrācijās.

3. OKTOBRIS

Koklētāju nometne "Kokles balss pasaulē" Driedorfā, Vācijā

Koklēšana, spēles prasmju attīstīšana, spēlēšanas tehnikas, improvizācija, tradicionālā dziedāšana, tautdziesmu stāsti, zaptēšana, muzicēšana, draudzēšanās mūzikā, sadziedāšanās, vakarēšana.

Diskusija: Es esmu latvietis. Latviskā identitāte un pilsoniskā apziņa.

MADteātris uzņem jaunus dalībniekus!

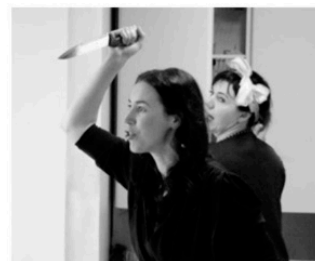
Šobrīd pieteikumus var sūtīt uz aktiermeistarības kursiem, kas notiek LATVIEŠU valodā (*pieejamas grupas arī somu un angļu valodā). Iepriekšēja pieredze teātra mākslā nav nepieciešama.

Esi drosmīgs, nāc iepazīsti sevi caur teātri!

Nodarbības latviešu valodā notiks sākot no 3.septembra, katru otrdienu pl.18:00-20:00, Arabianranta, Helsinkos.

Sūti savu pieteikumu līdz 23.augustam uz: madteatteri@gmail.com

Papildus informācija: madteatteri.fi
Vai zvanot uz +358 406628040

Laiks: 3. – 6. oktobris
Vieta: *Kreisjugendheim Heisterberg, Am Weiher 2, 35759 Driedorf-Heisterberg*.

Grupas: pilnīgie iesācēji, mūžīgie iesācēji, jaunie koklētāji (12 – 18 gadi), prasmīgie spēlētāji

Meistarklases koklēšanā:

Laima Jansone – kokles virtuozē, etnomuzikoloģe, kokles virda nesēja pasaulē.

Valdis Muktupāvels – kokles spēles klasiķis, mākslas zinātņu doktors, LŪ profesors, viens no galvenajiem folkloras kustības virzītājiem Latvijā, grāmatas "Kokles un koklēšana Latvijā" autors.

Dina Liepa – folkloras kopas "Kokle" vadītāja. Neskaitāmi koklētāji savas prasmes ir apguvuši tieši pie Dinas.

Meistarklase tradicionālajā dziedāšanā:

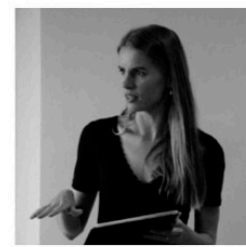
Zane Šmite – etnomuzikoloģe, Jāzepa Vitola Latvijas Mūzikas akadēmijas tradicionālās dziedāšanas pedagoģe, lieliskas balss īpašniece, vadījusi dziedāšanas meistarklases gan Latvijā, gan citur pasaulē.

Māra Mellēna – filozofe, Latvijas Stāstnieku asociācijas valdes priekšsēde, folkloras festivālu "Pulkā eimu, pulkā teku" un "Baltica" režisore.

Apmaksa par nometni – 65 eiro vai 55 eiro (ģimenes, jaunieši) par personu. Priekšapmaksā 50% apmērā pieteikšanās brīdī jāieskaita uz anketā norādīto kontu. Atteikuma gadījumā priekšapmaksā tiek atmaksāta vai nu gadījumā, ja atteikums iesniegts mēnesi pirms nometnes sākuma vai arī tad, ja vietu aizpilda kāds cits dalībnieks.

Pieteikšanās, aizpildot pieteikuma anketu līdz 15.augustam.

Kalendārs tapis sadarbībā ar latviešiem.com

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Baltijas ceļš: No Drabešiem, Cēsīm un Liepas līdz pat Igaunijas robežai

1989. gadā, lai izveidotu Baltijas ceļu, tika rēķināts, ka vienam cilvēkam izstieptu roku platumā jāatvēl pusotrs metrs – tātad 600 km posmā no Viļņas caur Rīgu līdz Tallinai jābūt vismaz 400 000 cilvēku. Un tad rīkotāji pieņēma lēmumu – jau tā neticami garais maršruts tika pagarināts par vēl gandrīz 100 kilometriem. No Rīgas uz augšu ķēde tika plānota nevis pa īsāko ceļu – Tallinas šoseju –, bet ar likumu caur Cēsīm, Rūjieni un Viljandi. Taču ceļa izmaiņai bija pamatojums – ja tas ies pa zemes vidieni, tad to no abām pusēm būs vieglāk sasniegt vairāk cilvēkiem. Piedāvājam ieskatu fotografijās no Baltijas ceļa posma Drabeši – Cēsis – Liepa – Valmiera – Igaunijas robeža, kas iesūtītas pēc Latvijas Televīzijas un Latvijas Nacionālā vēstures muzeja aicinājuma. Albumu “Latvijas gadsimts” ikviens var turpināt papildināt ar savām foto atmiņām. Šajā posmā piedalījās cilvēki no visas Vidzemes un Latgales. Uz Cēsīm veda ļaudis no Ogres, Aizkraukles, Jēkabpils, Daugavpils, Preiļiem un Krāslavas, bet uz Valmieras posmu – no Madonas, Rēzeknes, Ludzas, Balviem, Gulbenes, Smiltenes un Alūksnes.

Baltijas ceļa posms virzienā no Cēsīm uz Liepu. Cēsu kultūras darbinieki. No kreisās: Dagmāra Smilkstiņa, Astrīda Kamša, Drosma Bazis. Foto no Astrīdas Kamšas privātā archīva un LNVM krājuma

Valmieras – Rūjienas ceļš. Harijs Viksne gatavs Baltijas ceļam // Foto no LNVM krājuma

“Četrus gadus aktīvi piedalījās Atmodas aktivitātēs gan individuāli, esot visās manifestācijās Rīgā, gan VAK (Valmieras nodaļas) rindās. Esmu barikāžu dalībnieks (medaļa), piesakot savu foto “Latvijas gadsimta” albumam, rakstīja Harijs Viksne.

Pie Igaunijas robežas uz Pleskavas šosejas. Andris Stimbāns (fotografijas centrā rūtainajā kreklā)

“Es, Andris Stimbāns, esmu jēkabpilietis. Mūs, jēkabpiliešus, autobuss aizveda uz Alūksnes rajonu. Stāvējām uz Pleskavas šosejas pirms pagrieziena uz Igauniju. Bijām pārliecināti, ka viss notiek un darām pareizi. Pašreiz man 81 gads.”

Burtnieku iedzīvotāji Baltijas ceļā. Trešais no labās Ādolfs Varslavāns – LTF Burtnieku grupas dibinātājs un vadītājs // Foto no LNVM krājuma

Kā Baltijas ceļu 1989. gadā atspoguļoja ārzemēs?

1989. gada 23. augustā notikusi akcija *Baltijas ceļš*, kuŗas laikā aptuveni divi miljoni Igaunijas, Latvijas un Lietuvas iedzīvotāju sadāvās rokās, veidojot cilvēku ķēdi, atspoguļots arī ārzemju preses slejās. Par publikācijām ārzemju latviešu laikrakstā *Laiks* informējam mūsu laikraksta iepriekšējā numurā. Par baltiešu nevardarbīgo protesta akciju ziņoja gan pasaules lielākās ziņu aģentūras, tostarp *Associated Press (AP)*, gan arī ASV lielākie laikraksti, kā *Washington Post*, *The New York Times*, *Los Angeles Times*. To materiālus izmantoja daļa citu mediju, arī mazāki ASV izdevumi, kas uzskatīja šo notikumu par tik nozīmīgu, ka tam atvēlēja vietu pirmajā lapā. ASV Konektikutas pavalsts viens no lielākajiem laikrakstiem *Hartford Courant* nākamajā dienā pēc *Baltijas ceļa* vēstīja, ka apmēram 700 000 cilvēku no Tallinas līdz Viļņai sadāvās rokās, veidojot 370 jūdžu (apmēram 600 kilometru) garu “cilvēku ķēdi”. Baltijas valstu iedzīvotāji un viņu ārzemēs dzīvojošie radi vienoti pieprasīja lielāku valstu neatkarību, kā arī Padomju Savienībai atzīt to, ka Baltijas valstis tika anektētas. Viens no vecākajiem ASV Ņujorkas pavalsts laikrakstiem *Poughkeepsie Journal* nākamajā dienā pēc *Baltijas ceļa* informēja, ka Baltijas valstīs notikusi viena no lielākajām masu demonstrācijām, kāda jebkad piedzīvota Padomju Savienībā. Vienā no lielākajiem Lielbritānijas laikrakstiem *The Guardian* par *Baltijas ceļa* norisi nākamajā dienā ziņojis kāds aculiecinieks no Viļņas, kas redzējis garāko cilvēku ķēdi pasaulē. ASV Viskonsinas pavalsts laikraksts *Oshkosh Northwestern* 1989. gada 24. augustā ziņoja, ka tūkstošiem Baltijas valstu iedzīvotāju izveidojuši ķēdi 370 jūdžu garumā, pieprasot Maskavai atzīt, ka Igaunija, Latvija un Lietuva pievienotas PSRS ar varu. Akcijas dalībnieki prasījuši arī lielāku brīvību Baltijas valstīm. Kanadas laikrakstā *The Windsor Star* nākamajā dienā pēc *Baltijas ceļa* vēstīja, ka simtiem tūkstoši cilvēku, daži dziedot nacionālās himnas, citi turot aizdegtas sveces ar melnu lenti, Igaunijā, Latvijā un Lietuvā sadāvās rokās, veidojot cilvēku ķēdi – tās garums bijis 600 kilometru, bet dalībnieku skaits –

miljons vai vairāk. Arī Spānijas vadošais laikraksts *El Pais* nākamajā dienā uzsveris *Baltijas ceļa* akciju, kuŗas laikā Igaunijas, Latvijas un Lietuvas iedzīvotāji cilvēki sadāvās rokās.

Kā tapa Baltijas ceļa neoficiālā himna?

Borisa Reznika dziesma “Atmostas Baltijā” ar Valda Pavlovskā vārdiem tapa, vēl krietni pirms radās ideja par Baltijas ceļu, aptuveni gadu iepriekš. Taču brīdī, kad pirms 30 gadiem vairāk nekā divi miljoni Baltijas valstu iedzīvotāju nostājās ķēdē no Viļņas cauri Rīgai uz Tallinu, tieši šī latviešu, lietuviešu un igauņu mēle iedziedātā dziesma bija kļuvusi un joprojām ir Baltijas ceļa neoficiālā himna. Dziedātājs Viktors Zemgals, kuŗš piedalījies šī vēsturiskā ieraksta tapšanā, atklāj, ka dziesmas tapšana bijusi pilna ar neaizmirstamiem brīžiem. Viņaprāt, tā bijusi interesanta ideja dziesmas ieskaņošanā piesaistīt lietuviešu un igauņu dziedātājus. Lietuviešu dziedātāju Žilvinu Bubēli atrada Baltijas kuŗa apgabala dziesmu un deju kopā. Savukārt pantu igauņu valodā iedziedāja Tarmo Pihlaps. Brīdī, kad viņš studijā mēģinājis, tas esot izklausījies diezgan bēdīgi un šķitis, ka nekas labs nesānās. Taču viņš nodziedāja vienkārši perfekti, vislabāk no mums visiem trim, pārliecināts Viktors Zemgals. Viktors Zemgals ieskatā dziesmas spējai kļūt par Baltijas ceļa himnu jāpateicas Borisa Reznika intuīcijai un Valda Pavlovskā trāpīgajiem vārdiem. “Mēs noteikti arī centīsimies saglabāt tās vērtības, kuŗas Baltijas ceļš mums ir devis. Mēs tomēr jūtamies brīvi, mēs varam ceļot, mēs varam runāt, izteikties, kā mēs gribam, pastāvēt par sevi. Tieši tāpat kā dziesmas vārdos tas ir izteikts,” saka Viktors Zemgals.

Antīki spēkrati dodas braucienā pa Baltijas ceļa maršrutu

No 1912. gadā ražota *Ford* automobiļa līdz 1989. gada žiguliem un moskvičiem – tik raiba kompanija devusies braucienā pa vēsturisko Baltijas ceļa maršrutu no Viļņas līdz Tallinai.

Par godu Baltijas ceļa 30. gadskārtai Brīvības pieminekļa laukumā piestājuši vēsturiskie spēkrati no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas // Foto: LETA

SPILGTS CITĀTS

Vai mākslīgā gaļa novērsīs globālo sasīlšanu?

Žurnālā *IR* apskatnieks **Pauls Raudseps** rakstā “Gaļēdāju mijkrēslis” izsaka pārdomas par ANO ziņojumu sakarā ar lauksaimniecības ietekmi uz klimata pārmaiņām un vegānistu šķietamo uzvaras gājieni.

Nākotne pieder vegāniem. Daudziem lasītājiem šķitīs, ka kaut ko tādu varētu teikt tikai kādi margināli ekoradikāļi vai hipsterīgi divdesmitgadnieki.

Taču – nē.

Tā domā Apvienotās Nācijas. Nupat publicotajā ziņojumā par lauksaimniecības ietekmi uz klimata pārmaiņām ANO eksperti raksta, ka, „ēdot vairāk graudaugus un atsevišķus dārzeņus, uz vidi izdarītais spiediens ir mazāks, nekā ēdot gaļu, un tas rada arī ieguvumu veselībai”.

Pirmo varētu saukt par vegānisma “normalizāciju”. Vēl pirms dažiem gadiem atteikšanās ēst jebkādas dzīvnieku pasaules produktus bija ne tikai neparasta izvēle, bet arī grūti izpildāma apņemšanās. Taču pēdējā laikā gan veģetāriešu, gan vegānu skaits ir kļuvis pietiekami liels, lai dažādiem ražotājiem un restorāniem atmaksātos veidot piedāvājumu tieši viņiem. Agrāk lūgums viesmīlim pateikt, kuŗas izvēles ēdienkartē ir vegāniskas, nereti izraisīja apjukumu vai pat zināmu aizkaitinājumu, taču pēdējā laikā kļuvis pavisam ikdienišķi, ka tas nav pat jāprasa, jo attiecīgā informācija jau atzīmēta ēdienkartē. Savukārt veikalū plauktos redzamās vietās izlikti mandeļu vai sojas „pieni”.

Vai mākslīgā gaļa novērsīs globālo sasīlšanu? Viena pati – ne. Tomēr tā noteikti ir daļa no risinājuma. Tā kā finanču un pārtikas industrijas milži nolēmuši gaļas aizvietošanu nevis apkarot, bet gan atbalstīt, varam gaidīt, ka ne pārāk tālā nākotnē tie kļūs par ierastu mūsu ēdienkartes daļu, aizvien lielākā mērā aizvietojojam nogalinātu dzīvnieku audus. Varbūt pat piedzīvosim dienu, kad apkārtējie ar izbrīnu prasīs – kāpēc tu ēd gaļu?

Tiks veidots “Honkongas ceļš”

Protestētāji Honkongā, kur jau vairāk nekā 11 nedēļas turpinās masveida demonstrācijas, plāno jaunu akciju – sastāties ķēdē cauri pilsētai, tādējādi parādot atbalstu demokrātijai. Akcija plānota Baltijas ceļa 30. gadskārtā 23. augustā, ziņo *Hongkongfp.com*. Forumā, kur protestētāji apspriež idejas, izskanējis plāns ar nosaukumu “Honkongas ceļš”. Iecere paredz, ka Honkongā piektdien, 23. augustā, plkst. 19 pēc vietējā laika protestētāji varētu pulcēties un sadoties rokās trijās ķēdēs Honkongā.

Radio neapklusā

Pirms 28 gadiem, 20. augusta agrā rītā, pirms pulksten pieciem Latvijas Radio ēkā Doma laukumā iebruka OMON kaujinieki. Radio tika ieņemts, bet tas, par nepatikamu izbrīnu pučistiem, nepārstāja raidīt. Bija sācis darboties pagrīdes radio, kas raidīja no slepenās studijas Salaspilī. pagrīdes radio izveide tolaik bija vairāku Latvijas radio tehnisko darbinieku iniciatīva, bet tās realizācijā būtiska loma ir arī sakaru speciālistiem reģionos, arī diviem valmieriešiem – Jurim Mišam un Ilmāram Markovskim.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Valsts prezidents Vācijā

Valsts prezidents Egils Levits bija devies vizītē uz Vāciju, lai Berlīnē ar Vācijas amatpersonām un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem pārrunātu Latvijas un Vācijas divpusējās attiecības, Eiropas Savienības nākotnes un Eiropas drošības izaicinājumus. Valsts prezidentu Egilu Levitu oficiālajā rezidencē *Schloss Bellevue* uzņēma Vācijas Federālais prezidents Franks Valters Šteinmeiers. Levits tikās arī ar Bundestāga prezidentu Dr. Volfgangu Šoibli Reichstāga ēkā.

Darba vizītes laikā Valsts prezidents apmeklēja Eiropas lielāko mediju namu *Axel Springer Verlag*, kur tikās ar vairākiem redaktoriem un žurnālistiem, kā arī sniedza interviju laikrakstam *Die Welt*.

Valsts prezidents tiek ar Vācijas lielāko mediju pārstāvjiem // Foto: Valsts prezidenta kanceleja

17. augustā Valsts prezidents Egils Levits tikās ar Latvijas diasporas pārstāvjiem.

Valsts prezidents Egils Levits, tiekoties ar Bundestāga prezidentu Dr. Volfgangu Šoibli (*attēlā*), atzinīgi izteicās par Latvijas – Vācijas divpusējām attiecībām un augsti novērtēja Dr. Volfganga Šoibles, kā politiķa un domātāja, lomu Vācijas apvienošanā un Eiropas kopīgā demokratiskā ikdienā.

Valsts prezidents Egils Levits tikās ar Vācijas prezidentu Franku Valteru Šteinmeieru (*attēlā*).

// Foto: Valsts prezidenta kanceleja

Abi valstsvīri uzsvēra Latvijas – Vācijas attiecību labvēlību, kā arī abu prezidentu ciešo saikni ar otru valsti – Šteinmeiers gan kā ārlietu ministrs, gan kā prezidents līdz šim Latviju apmeklējis septiņas reizes, savukārt Levitu ar Vāciju saista gan studiju laiks, gan darbs dažādās Vācijas federālajās zemēs. Tikšanās laikā tika pārrunāti gan Eiropas nākotnes,

gan drošības jautājumi, kā arī nākotnes globālie izaicinājumi.

Rīgas svētki

Rīgas svētki kā ceļojums senās lēģendās

Rīgas svētkos iedzīvotājiem un pilsētas viesiem bija iespēja piedalīties dažādās radošās darbībās un izklaidēs – gan spēlēt koka spēles, gan pūst ziepju burbuļus, gan iet rotaļās ar pasaku tēliem. Sogad Rīgas svētki veltīti Rīgas lēģendām, iepazīstot galvaspilsētas bagātu vēsturi.

Rīgas vēsture ietiecas 818 gadu tālā pagātnē, bet tā nekur nav zudusi, jo tās atspulgu mēs redzam Rīgas ielās, ēkās un citās laika liecībās. Lai godātu Rīgas pirmiedzīvotāju klātesamību mūsdienu Rīgā, ikviens bija aicināts uz lībiešu dienu un tās noslēguma lielkoncertu "IV Lībiešu dziesmu svētki", kas pulcēja lībiešus no visas Latvijas. Īpaša noskaņa bija jūtama Dzegužkalnā, kur notika IV Lībiešu dziesmu svētki "Līvōd lōlōd pīvād".

Jauks pasākums bija kultūras pils "Ziemeļblāzma" parkā, kur darbojās kino uzņemšanas paviljons un tajā apmeklētājiem bija iespēja iejusties filmēšanas gaisotnē un kļūt par kinoaktieriem.

Godina komponistu Helmeru Pavasaru

Rīgas svētku laikā, 18. augustā, īpaši tika godināts komponists, ērgelnieks, diriģents un pedagogs **Helmers Pavasars** (1903-1998). Pie nama Pulkveža Brieža ielā 8, kur H. Pavasars dzīvoja no 1940. līdz 1944. gadam, kad bija spiests doties piespiedu trimdā, šajā dienā pulksten 13 tika atklāta viņam veltīta piemiņas plāksne, ko veidojis mākslinieks Jānis Strupulis, bet pulksten 15 Rīgas Sv. Pētera baznīcā notika komponistam veltīts koncerts, kurā muzicēja Latvijas Republikas Zemesardzes jauktais koris "Stars"

(diriģents Ārijs Šķepasts), kā arī Cēsu Mūzikas vidusskolas un Valmieras Mūzikas skolas audzēkņi.

H. Pavasars dzimis Valmieras apriņķa Lejasciemā prāvesta **Eduarda Pavasara** ģimenē. 1928. gadā beidzis **Latvijas Konservatorijas Jāzepa Vitola** speciālās teorijas un kompozīcijas klasi, 1930. gadā Ādolfa Meca vijoles klasi un 1938. gadā **Jāņa Medīna** diriģēšanas klasi. Helmera Pavasara kora dziesmas tika godalgotas Latviešu dziesmu svētku biedrības pirms 1938. gada **IX Dziesmu svētkiem** izsludinātajā kora jaunradu konkursā.

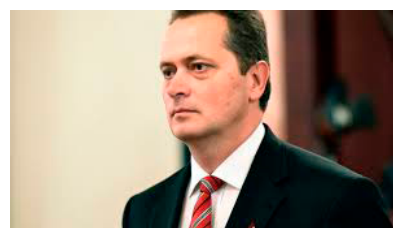
Līdz 1931. gadam – mūzikas skolotājs un ērgelnieks Rīgā. Pēc tam kora diriģents, ērgelnieks, vijoles spēles pasniedzējs mūzikas skolās Valmierā (1931–1932) un Cēsīs (1931–1940), no 1934. gada direktors, no 1937. gada tā pārdēvēta par Cēsu Tautas konservatoriju. Cēsīs viņš dibināja un vadīja pilsētas simfonisko orķestri un strādāja par vijoles spēles pasniedzēju un diriģentu arī Cēsu Skolotāju institūtā (1938–1940). No 1940. gada teorētisko priekšmetu docents Latvijas Konservatorijā.

Otrā pasaules kara beigās 1944. gadā devās bēgļu gaitās uz **Vāciju**, kur darbojās kā mācībspēks **Baltijas universitātē** Pinebergā. Strādāja par kora diriģentu un ērgelnieku, galvenokārt Hamburgā. 1954. gadā H. Pavasars uzsāka ērgelnieka darbu Londonā, bija virsdiriģents **Anglijas Latviešu dziesmu dienās** (1958, 1961, 1967), kā arī I. Eiropas Latviešu dziesmu svētkos Hamburgā (1964).

1990. gadā viņš piedalījās 20. Latviešu vispārējo dziesmu svētku sarīkojumos Rīgā un saņēma Latvijas Mūzikas akadēmijas goda profesora gradu.

Jaunā Latvijas vēstnieka ASV prioritāte

Jaunais Latvijas vēstnieks ASV Māris Selga turpinās strādāt pie lielākas ASV militārās klātbūtnes nodrošināšanas Baltijas valstīs, ņemot vērā pašreizējo drošības situāciju pasaulē un reģionā, aģentūru LETA informēja vēstnieks.

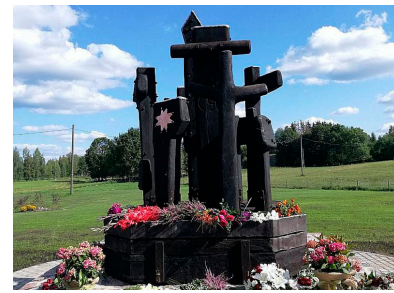
Lielāka ASV militārā klātbūtne Baltijas valstīs ir Latvijas interesēs, pastāstīja Selga, norādot, ka līdzšinējie politiskie kontakti ar ASV administrāciju un Kongresu ir palīdzējuši stiprināt ASV militāro klātbūtni Baltijas reģionā, tai skaitā arī Latvijā, un ASV atbalsta turpināšanu Latvijas aizsardzības spēju celšanai. Vēstnieks atgādināja, ka 2019. gada maijā Latvijas Aizsardzības ministrija un ASV Aizsardzības departaments parakstīja ceļa karti Latvijas un ASV sadarbībai aizsardzības jomā turpmākajos piecos gados.

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

SOMIJA. 19. augustā, atzīmējot Baltijas ceļa 30. gadadienu, Helsinku kinoteātri *Cinamon Redi* tika izrādītas Baltijas valstu dokumentālās filmas par šo vēsturisko notikumu. Latviju pārstāvēja režisora Jura Podnieka filma "Krustceļš", Igauniju – režisora Antsa Villa (*Ants Vill*) "Baltijas ceļš. Igaunijas chronika nr. 18" (*Balti tee. Eesti Kroonika No. 18*), savukārt Lietuvu – režisores Lauras Paukštes (*Laura Paukštē*) filma "Neatkārtojamais Baltijas ceļš" (*Nepakartojamas Baltijos kelias*). Sarīkojumu atklājot, Latvijas vēstniece Somijā Kristīne Našeniece citēja tā laika Latvijas Tautas frontes priekšsēdi Daini Ivānu: "Baltijas ceļa" mācība šodienai Eiropai ir [...] milzīgā solidaritāte. Baltijas ceļš māca "cik principiāliem mums ir jābūt. Mēs nevaram sadarboties ar totalitārajiem režīmiem." Vēstniece atsaucās uz D. Ivāna teikto uzrunā 1989. gada 23. augustā: "[...] savus atsevišķos mērķus visdrošāk sasniegsim, tikai iedami kopā." Tādēļ, turpināja K. Našeniece, jo ciešāka ir trīs Baltijas valstu un Baltijas valstu un Ziemeļvalstu integrācija, jo vienotāka un stiprāka Eiropa. Pirms filmu izrādīšanas uzrunas teica arī Somijas profesors un bijušais diplomāts Alpo Rusi, Lietuvas vēstnieks Valdemārs Sarapins un Igaunijas vēstniecības vadītāja vietniece Kadrija Eliasa.

Sunākstē atklāj pieminēkli "Sibīrijas krusti"

Sunākstes pagastā atklāja Skotijā dzīvojušā latviešu izcelsmes tēlnieka un keramiķa Zigfrīda Sapiēša veidoto pieminēkli "Sibīrijas krusti". Mākslinieks dzīvojis un mācījies Sunākstē, un viņa radīnieki, kuŗi piedalījās pasākumā, atzina: "Tā ir kā viņa atgriešanās mājās!"

Zigfrīda Sapiēša veidotais pieminēklis "Sibīrijas krusti" atklāts Sunākstes centrā, tēlnieka dzimtajā pagastā // Foto: Vaira Lejniece

Koka skulptūru komplekss "Sibīrijas krusti" ir veltīts tiem ļaudīm, kuŗi zaudēja dzīvību Otrā pasaules kara laikā nacistu un padomju varu radītajās koncentrācijas nometnēs. Arī pats mākslinieks ir cietis no totalitārajiem režīmiem, bijis ieslodzīts arī Salaspils koncentrācijas nometnē.

Grāmata par latviešu izcelsmes Kanadas māksliniekiem LNB

19. augustā Latvijas vēstnieks Kārlis Eichenbaums tikās ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktoru Andri Vilku un, izpildot Kanadas latviešu lūgumu, Latvijas grāmatu galvenajai krātuvei nodeva enciklopēdisko grāmatu par latviešu māksliniekiem Kanadā – *Latvian-Canadian Artists and Artisans*.

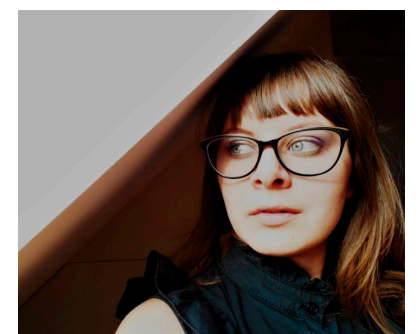

Apjomīgais darbs izdots 2019. gadā un ir veltījums Latvijas valstiskuma Simtgadei. Pasniedzot grāmatu LNB direktoram, vēstnieks Kārlis Eichenbaums uzteica un pateicās grāmatas izdošanas organizātoriem – Uldim Richardam Lotem, Karinai Mieriņai un visiem citiem atbalsti-

tājiem. Grāmata ir skaists veltījums izcelsmes zemei – Latvijai!

Panākumi starptautiskos konkursos

Divas jaunās latviešu komponistes uzvarējušas starptautiskos kompozīciju konkursos. **Madara Pētersone** ieguva pirmo vietu Karla Orfa kompozīciju konkursā Minchenē, savukārt liepājnieces **Lauras Gustovskas** kompozīcija tika atzīta par labāko viendabīgo koŗu grupā starptautiskajā koŗu mūzikas konkursā *Orfeo Català* Barselonā, informēja Latvijas Komponistu savienības pārstāve Baiba Ozoliņa.

Madara Pētersone

Karla Orfa starptautiskais kompozīciju konkurss Minchenē, Vācijā, norisinājās jau ceturto gadu. Konkurssā tiek iesniegti tikai oriģināldarbi, kuŗi komponēti speciāli šim konkursam. Katru gadu tajā tiek piedāvāta atšķirīga tema un instrumentācija. Sogad darbi tapa ērgelēm solo un tajos bija jāietver divi mūzikālie motīvi: pirmās divas taktis no Volfganga Amadeja Mocarta "Fantāzijas do minorā" un deviņu skaņu akords no Karla Orfa *De temporum fine comoedia*. Konkurssam tika iesūtīta 91 kompozīcija no 26 valstīm, no kuŗām 10 tika izvirzītas finālam un atskaņotas fināla koncertā Minchenē. Konkurssā pirmo vietu ieguva Madara Pētersone ar skaņdarbu *Time Stays, We Go*.

Dzintaru koncertzāli atjaunos pēc Vincenta arhitektu vizijas

Jūrmalas domes rīkotajā arhitektūras metu konkursā Dzintaru koncertzāles vasaras zāles atjaunošanai ir noteikts uzvarējušais projekts, ko izstrādājis arhitektūras un projektēšanas uzņēmums SIA *Vincent's*, informēja Jūrmalas dome.

Ziņas sakopojis
P. KARLSONS

GUNDEGA SAULĪTE

Ar baltu gaismu un priecīgu sirdi

Latviešu aktrises Elvīras Baldiņas 100 gadu jubilejā

Lai apjaustu aprakstāmā notikuma ārkārtējo nozīmi, sāksu ar jautājumu: Vai jūs zināt daudz latviešu skatuves mākslinieku, kas sveiki, veseli un garā mundri svinējuši savu simt gadu jubileju? – Patiesībā tāds ir bijis tikai Ēvalds Valters, kuŗu plašas tautas masas sumināja simtgadē pirms gadsimta ceturksņa. Aizvadītā nedēļā simt gadu robežai pāri pārkāpa aktrise Elvīra Baldiņa.

Vidzemes meitene, kas pēc Cesvaines vidusskolas ar nodomu kļūt par aktrisi devās iekārot Rīgu; mācījusies Aktieŗu arod biedrības teātra studijā, skatuves gaitas sākusī kaŗa laikā Latvju drāmas ansablī, bet no 1945. gada līdz pat slēgšanai 1992. gadā – Jaunatnes teātra aktrise. Cieņīta, mīlēta, apjūsmota par spēju skatītāju sirdīs vairot gaišumu, labsirdību, krietnumu un cēlumu. Elvīra Baldiņa gaŗajos darba gados spēlējusi daudz – tās bijušas gan gaišu, sirdsskaidru meiteņu lomas, gan puiku rak-

mēr ir teikusi tikai dainas, tautasdziesmu vārdiem izstāstot tieši konkrētā cilvēka dzīves gaitu un rakstura būtību. Aktrise pati uzskata, ka smagajā atvadu brīdī tautasdziesmas dod mierinājumu. Kas gan saskaitīs tos, kam šāda veida harmonisku izlidzinājumu iegūt palīdzējusi Elvīras Baldiņas dzidrā, skanīgā latviešu valoda un viņas pašas ik reizi no jauna “sacerētā” tautasdziesmu kompozīcija!

Dzimšanas diena bija 11. augusts, bet 13. datumā, kad svinama Elvīras vārda diena, Rīgas Latviešu biedrības namā notika jubilāres godināšana. Kollēģu, draugu, radnieku un dažādu sabiedrības pārstāvju pulkā tika aizvadītas vairākas stundas, kuŗās sirsniņa sīta augstu vilni, mijoties ar smieklu šaltīm, kas pavadija jubilāres visnotaļ asprātīgos komentārus. Starp citu, jau pašā svinību sākumā viņa piebilda, ka vecāki meitai savulaik devuši trīs vārdus – Hortenzija,

Latviešu biedrības namā stalto simtgadnieci ievēd biedrības priekšsēdis Guntis Gailītis un Gundars Āboliņš // Foto: Mārtiņš Ziders

Elvīra Baldiņa kopā ar savu lepnumu – mazdēlu, izcilo pianistu un Mūzikas akadēmijas mācībspēku Tomu Ostrovski // Foto: Mārtiņš Ziders

sturi, tāpat vēlāk mātes un vecmāmiņas. Un, kā jau Jaunatnes teātrī pienākas, – vesela plejāde pasaku varoņu. Bet ne jau lomu daudzums vai nospēlēto izrāžu skaits vien aktrises mūžu vērs skaistu un neatkārtojamu. Viņas latviskā stāja, personības ētiskais kodols un apskauzamās fiziskās un garīgās enerģijas rezerves ļāvušas dzīvot pilnvērtīgi un skaisti.

Lielo jubileju gaidot, Latvijas plašsaziņas līdzekļi plaši atainoja simtgadnieces mūžu. Elvīra Baldiņa intervijās sajūsmīnāja lasītājus un arī radioklausītājus ar domas asumu un izteiksmes precizitāti. Vēl joprojām ik sadzīvē vai ļaužu saskarē sastaptu situāciju viņa spēj raksturot ar kādu tautas dainu. Tās viņas “cietajā diskā”, t.i., prātā uzkrātas tūkstošiem. Kas var tās saskaitīt! Nekad nepalikis četrpācīti nenorunājusi.

Elvīra Baldiņa cieņu un mīlestību iemantojusi, arī būdama mūžībā aizgājušo cilvēku, labi pazīstamu, taču nereti arī pilnīgi svešu, pavadītāja pēdējā gaitā. Pie aizgājēja šķirsta viņa vien-

Ziedi, apsveikumi un tautasdziesma “Caur sidraba birzi gāju”

Maiga un Elvīra, par Elvīru saukusi saukties tikai pēc ierašanās Rīgā.

Svinību vadība bija uzticēta aktierim Gundaram Āboliņam. Ar dēla rūpību un savu neatkārtojamo asprātību viņš gādāja par jubilāri, kas mūža lielāko daļu bijusi Gundara vecāku Veras Singajevskas un Tālivalža

Āboliņa skatuves partnere. Pirmais pienākums bija nolasīt Valsts prezidenta sūtīto apsveikumu. To Elvīra Baldiņa novērtēja visai atzinīgi, nosakot, ka īpaši patikušas nobeiguma rindas, kas precīzi raksturojušas viņas būtību.

Teātra darbinieku savienības priekšsēde Daiga Gaismiņa simt-

Kopā ar Gundaru Āboliņu – preses un televīzijas uzmanības centrā // Foto: Mārtiņš Ziders

gadnieces pleciem uzklāja baltu villaini, cildinot Baldiņas baltu latviskumu un gara gaišumu. Ar tautasdziesmām jubilāri sveicināja Zane Jančevska un Mārcis Manjakovs. Latviešu biedrības priekšsēdis Guntis Gailītis, cildinot Baldiņas mūža skaistumu, dāvināja krāsainu J. Rozentāla freskas fragmenta kopiju; savukārt seno dienu draudzenes Dailas Pūces dēls aktieris Kaspars Pūce cēla priekšā no Latvijas Valsts archīva iegūtu dārgumu – kinofilmu “Tavas rokas”, kuŗā uz ekrāna Elvīru Baldiņu skatījām pavisam jaunu. Vācu okupācijas laikā uzņemta kinofilma ilgus gadus tika glabāta “aizliegto filmu plauktā”. Nu klātesošiem bija dota iespēja šajā ekrāna darbā

priecāties ne tikai par gaviļnieces dzidro spēli, bet sastapties arī ar citiem latviešu teātra (un kino) leģendāriem māksliniekiem, kā, piemēram, ar Irmu Graudiņu, Žani Katlapu, Artūru Dimiteru.

Kā bišu saime māti savu kollēģu aplenca kādreizējie Jaunatnes teātra aktieŗi. Viņu rēgulārajos saietos Elvīra Baldiņa arvien ir klāt. Teātra vairs nav, bet ansambļa gars un kopības sajūta viņos visos dzīvo.

Kas vairs saskaitīs, cik reižu dziedājām “Daudz baltu dieniņu”? Bet turpmākās dienas gaitās devāmies, līdz nesot Elvīras Baldiņas viedo vēlējumus: “Es jums visiem novēlu dzīvot gaŗu mūžu! Ticiet man – tas ir tik interesanti!”

No Baltijas ceļa vēstures

Baltijas ceļā miljoniem roku simtos kilometru. Kā mēs to dabūjām gatavu?

Baltijas ceļš. Gadsimta vēstures nozīmīgumā to liek uzreiz aiz Brīvības cīņām. Kaut cīnītāju tajā bija vēl daudz vairāk un savu panākām bez neviena šāviena. Miljoniem roku simtos kilometru. Tā nav tikai mūsu vēsture, tā kļuva par pasaules vēsturi. Kā mēs to dabūjām gatavu?!

Dainis Īvāns Baltijas ceļa dienā, 1989. gada 23. augustā, radio uzrunā tautai teica: "Jebkuŗai ne-taisnībai un apspiestībai reiz pienāk gals. Par jebkuŗu verdzību stiprāks ir brīvības gars. Jebkuŗus melus agrāk vai vēlāk iz-gaismo patiesība. Saņemsim vēl ciešāk viens otra plaukstas un ieskatīsimies viens otra acīs! Pāri visam taču stāv nu jau pat fiziski sajūtāmā kopība."

Nepārtraukta cilvēku ķēde gandrīz 700 kilometru garumā. Dažādos avotos minēti viens līdz divi miljoni dalībnieku, ticamāk, ka tuvāk diviem. Tolaik tā bija ceturtdaļa Baltijas iedzīvotāju! Tādu tautas brīvības mani-festu, turklāt no trim tautām vienlaicīgu, pasaules vēsture ne-bija pieredzējusi.

1989. gads bija Atmodas ražīgākais gads, kad sāka nobriest iepriekš sētie neatkarības dēsti. Gadu iepriekš Baltijas valstīs bija nodibinātas Tautas frontes, un 1989. gadā tās sasniedza galvu reibinošas biedru skaita virsotnes – Latvijā bija 200 tūkstoši aktīvu tautfrontiešu, vēl vairāk – dedzīgu atbalstītāju. Dibināšanas sākumā frontes vēl bikli ru-nāja par suverēnitāti atjaunotas PSRS sastāvā, bet jau 1989. gada pavasarī skaidri deklarēja savu mērķi – cīņu par valstisku neatkarību. Šai gadā pieauga arī neatkarības cīnītāju savstarpējās ķildas un konkurence. Fronte bija pārāk liela un visaptveroša, lai samierinātu visus – no "labajiem" komunistiem vienā flangā līdz ultraradikāliem disidentiem – otrā.

Tovasar riebigākais šādu kašķu uzplaiksnijums saistījās ar to pašu Baltijas ceļa temu – Molotova-Ribentropa pakta nosodīšanu. Vien pāris nedēļu pirms Baltijas ceļa divas ietekmīgākās organizācijas – Latvijas Tautas fronte (LTF) un Latvijas Nacionālās neatkarības kustība (LNNK) – gandrīz vienlaikus organizēja zinātniskas konferences, pieminot pakta 50. gadienu. Absurds. Īpaši ņemot vērā, ka LNNK līderi vienlaikus bija arī LTF vadībā. LTF konference teju izgāzās, jo bija vāji organizēta. Turpretī LNNK, pateicoties spilgtiem ārvalstu runātājiem, guva plašu ievēribu. Konkurentu savtīgā nenovīdība bija pārāk liela, lai mestos kopā un sarīkotu vienu kopīgu, vēl jau-dīgāku pasākumu.

Tolaik lielāka saskaņa valdīja Baltijas valstu pārrobežu sadarbībā nekā vietējos politikas ķēkos.

Labi, ka tā, jo citādi Baltijas ceļš nebūtu izdevies. Ciešākai sadarbībai 1989. gada vasarā nodibināja Baltijas Padomi (BP). Rēgulāras tikšanās notika pamišus visās trijās republikās. Turklāt

nevis galvaspilsētās, bet perifērijā – Panevežā, Cēsīs un Pērnāvā –, lai komunistu varai un čekistiem būtu grūtāk tās izsekot. Pirmo reizi ideja par dzīvo ķēdi izskanēja BP sēdē 15. jūlijā Pērnāvā, bet kopīgie gala lēmumi tika pieņemti jau mēnesi vēlāk, 12. augustā Cēsu apkaimē. Sēde notika Raiskuma pagasta Lenčos, pie Lenčupes dzirnavu diķa. Tolaik tur atradās iestāde ar traki piņķerīgu nosaukumu – LPSR Transporta un ceļu saimniecības ministrijas sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu atpūtas bāze "Kalna dzirnavas". Cēsu tautfrontieši visas trīs delegācijas uz turieni veda pa dažādiem lauku ceļiem, lai jauktu pēdas. Pat Īvāns atmiņās min, ka otrreiz šo vietu diez vai atrastu.

Galvenie Baltijas Padomes lēmumi par akciju tika pieņemti 12. augustā Raiskuma pagasta Lenčos, atpūtas bazē pie Lenčupes dzirnavu diķa. Tā baltiešu

iemesla dēļ Latvijas posms sānāca visgarākais, un latviešus vajadzēja mobilizēt visvairāk – vismaz 180 000. Taču ceļa izmaiņai bija saprātīgs pamatojums – ja tas ies pa zemes vidieni, nevis gar piekrasti, to no abām pusēm būs vieglāk sasniegt vairāk cilvēkiem.

Un tomēr – kā to visu dabūt gatavu tik sasadīti isā laikā? Pirmā ideja – 15. jūlijā, akcija – 23. augustā. Piecas nedēļas! Mūsdienās daudz pieticīgāki pasākumi tiek rīkoti mēnešiem ilgi. Turklāt ar tīmekli, mobilajiem tālruniem un ko tik vēl ne. Jā, toreiz nebija šodienas sakaru tīklu, taču bija cits – dzīvu cilvēku tīkls. Baltijas ceļa fantastiskā mēroga organizācija bija iespējama, pateicoties tam, ka visu trīs valstu Tautas frontes bija izveidojušas tīkveida struktūru un milzīgu iesaistīto skaitu. Izmantotot tikvien kā primitīvus telefonsakarus, šī menedžmenta

Uz katru kilometru tika nozīmēts viens atbildīgais, un tika nolemts, uz kuŗu kilometru kādas vietējās LTF nodaļas tiks sūtītas. LTF nodaļas toreiz bija ikvienā pilsētā un miestā, teju ikvienā darbavietā un organizācijā. To bija tūkstošiem! Šī informācija tika publicēta vietējā presē.

Ir saglabājusies ar roku zīmēta Cēsu rajona shēma, un rajona avīzē "Padomju Druva" varam lasīt: "46. kilometrā – Nītaures, Mores un izglītības darbinieku LTF nodaļa, 47. – Zaube un 8. pārvietojamo mašīnu kombināts, 48. – Līgatnes Lauktechnika, 49. – Fabriciusa padomju saimniecība, 50. un 51. – Līgatnes pil-sētcietums, 52. – padomju saim-niecība Līgatne un 5. autotransporta uzņēmums..."

Galvenais uzdevums bija panākt pēc iespējas vienmērīgāku ļaužu izvietojumu un ķēdes nepārtrauktību. Kur pietrūka roku

komitejas sekretārs Ivars Ņezbers radio tiešraidī aizliedza, atļāva to tikai uz 15 ķēdes minūtēm, kad nekāda koordinācija vairs nebija iespējama.

Sandru Kalnieti pārņēma panika – iespējams, ka lieli ceļa posmi paliks tukši, būs satiksmes nelaimes gadījumi... Īsi pirms pulcēšanās viņa, kā pati atmiņās raksta, "zaļi pelēka, ar tabakas garšu pat ausīs", kopā ar kolleģu Jāni Škaparu pameta LTF ēku un devās Bauskas virzienā, bez cerības vairs jebko ietekmēt. Jau pie Ņekavas iesprūda necaurbraucamā "korķi", un svēto mirkli sagaidīja, piespiesta pie kādas kravas mašīnas, kuŗā mauroja govīs – bez jebkādas svinīguma un aizkustinājuma sajūtas...

Tikai vēlāk vakarā vietējo koordinatoru zvanu lavīna, arī no brāļiem lietuviešiem un igauņiem, ļāva apjaust – Baltijas ceļš ir izdevies!

Tas patiešām nav bijis pārtraukts nevienā vietā gandrīz 700 kilometru garumā, izņemot dzelzceļa pārbrauktuves. Bez neviena incidenta, vardarbības vai cietušā. Un dalībnieku skaits pārspēja visas prognozes.

Uz tik grandioza baltiešu miermīlīgās demonstrācijas fona Maskavas reakcija izklausījās slimīgi neadekvāta. Pēc trīs dienām tika izplatīts PSRS Komunistiskās partijas Centrālkomitejas "Paziņojums par stāvokli Baltijas padomju republikās": "Organizētāji pacentās sakāpināt noskaņojumu līdz istai nacionālistiskai histērijai." "Organizācijas atgādina fašistiskās okupācijas politiskos formējumus." "Baltijas tautu liktenim draud nopietnas briesmas." "Iebiedēšana, krāpšana, morāls terrors." "Notiekošo smagi pārdzīvo arī paši lietuvieši, igauņi un latvieši." "Pat tie, kas piedalās masu akcijās, vai nu nesaprot, vai neatbalsta pretpadomju kustības nodomus." Zinot, ka divus gadus vēlāk pati padomju imperija izlaida garu, šodien varam to lasīt kā smaga pirmsnāves delīrija murgus. Valsts, kas spējīga uz tādiem meliem, nav spējīga izdzīvot.

Daudz patiesāki bija šīs melu valsts vadītāja Michaila Gorbačova vārdi savam padomniekam Anatolijam Čerņajevam, kad abi skatījās Baltijas ceļu TV ziņās: "Нам их не вернуть..." ("Mums viņus atpakaļ nedabūt...")

24. augusta rītā ietekmīgais *The New York Times* citēja jaunu tallinieti Ritu, kas uz Baltijas ceļu bija ieradusies ar saviem septiņgadīgajiem dviņņu puikām: "Tā es varu viņiem izskaidrot, cik neatkarība ir svarīga viņu nākotnei."

Nākotne ir tepat, šodien. Septiņgadīgajiem nu ir 36 un pašiem savi septiņgadīgie.

Baltijas ceļš pierādīja, ka vēstures atslēgu var pagriezt vienkārši cilvēki. Mēs paši, burtiski savām rokām. Tas ir noticis nupat, mūsu dzīves laikā.

(Raksts tapis, izmantojot LTV raidījumu "Atslēgas" un "Adre-ses" veidotāja **Mārtiņa Ņibilda** tekstu)

vadītājiem bija ierasta prakse – pulcēties nomaļās vietās, lai komunistu varai grūtāk tos izsekot.

Kas tieši ir Baltijas ceļa idejas autors? Tas no vēstures pagaisis. Zināms, ka Pērnāvā pirmais to galdā lika Igaunijas Tautas frontes vadītājs, vēlāk odiozais Tallinas galva Edgars Savisārs. Bet pats viņš apstiprina vien to, ka ideja dzimusi viņa Tautas frontes rindās. Tātad – igauņu ideja.

Kopš idejas dzimšanas lielākās bažas bija par to, vai pietiks cilvēku.

Baltieši jau iepriekš itin bieži bija pulcējušies daudzskaitlīgās manifestācijās. Vai šovasar vēl pietiks spara? Turklāt Baltijas ceļam, lai tas izdotos nepārtraukts, ļaužu vajadzēja vēl daudz vairāk. Tika rēķināts, ka vienam cilvēkam izstieptu roku platumā jāatvēl pusotrs metrs – tātad 600 km posmā no Viļņas caur Rīgu līdz Tallinai jāsavāc vismaz 400 000 cilvēku, vairāk nekā 100 tūkstošu no katras valsts.

Un tad rīkotāji pieņēma pārdrošu lēmumu – jau tā neticami garais maršruts tika pagarināts par vēl gandrīz 100 kilometriem.

No Rīgas uz augšu ķēde tika plānota nevis pa īsāko ceļu – Tallinas šoseju –, bet ar likumu caur Cēsīm, Rūjienu un Viļandi. Šī

Mārtiņš Ņibilds: "Baltijas ceļš pierādīja, ka vēstures atslēgu var pagriezt vienkārši cilvēki. Mēs paši, burtiski savām rokām. Tas ir noticis nupat, mūsu dzīves laikā."

mašīnērija darbojās kā elliģi gudra datorprogramma.

Starpvalstu līmeni rīcību koordinēja BP. Nacionālā – katras Tautas frontes centrālā biroja rīcības grupa, Latvijā to vadīja **Sandra Kalniete**. Šie apmēram desmit cilvēki nosedza visu lielo laukumu – saskaņoja maršrutu un pulcēšanos ar oficiālajām instancēm, tikās ar vietējām milicijas autoinspekcijām (jo bija taču jāslēdz satiksme visā Baltijā, turklāt tā bija darbdiena – trešdiena), sūtīja informāciju medijiem, kārtoja vīzas un akreditāciju ārvalstu presei, vervēja LTF kārtības sargu vienības un galvenais, protams, koordinēja cilvēku vienmērīgu izvietojumu visos ceļa posmos.

Te viss bija atkarīgs no nākamā līmeņa – iesaistīto rajonu (Bauskas, Rīgas, Cēsu un Valmieras) LTF nodaļām. Tās katra savu rajonu sadalīja pa kilometriem.

garuma, ļaudis aicināja lietot karogus, jostas, kaut jakas piedurknes – lai tikai kopības asinsrite šai artērijā nepārtrūktu. Pilsētniekus mudināja doties ārā no pilsētām, tomēr tik un tā drūzmēšanās tur bija vislielākā.

Arī es no Rīgas devos uz Siguldas šoseju, pie "Sēnītes". Vēlāk prese rakstīja, ka šajā mūžam pārpilnajā ceļmalas krogā 15 minūtes nav bijis neviena apmeklētāja, pat darbinieki bijuši ārā. 15 minūtes ķēdei bija jāstāv nepārtrauktai – no pulksten 19 līdz 19.15. Uz vienu stundu – no 18.30 līdz 19.30 – bija paredzēta radio tiešraides koordinācija ar milicijas radio sakaru palīdzību.

Iedomājieties – pūlis tiktu organizēts caur milicijas rācijām valsts radio tiešraidē! Kaut kas tāds vēl nekad nebija darīts. Taču pēdējā brīdī oficiālā vara sāpīgi ierieba – 23. augusta rītā par medijiem atbildīgais LKP Centrāl-

“Lūgšim par Latviju, par tās uzplaukumu un laimi!”

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkos Aglonā

Man ir liels gods kārtējo reizi būt kopā ar jums šajos svētkos, šogad pirmo reizi – arī kā Valsts prezidentam.

Augusta vidus Aglonā ir īpašs laiks. Te mums ir iespēja redzēt pašiem sevi, savus tuviniekus un pavisam svešus līdzcilvēkus citādu nekā ikdienas steigā. Aglonā mēs kļūstam sirsnīgāki un iejutīgāki, atvērtāki citu cilvēku vajadzībām un solidarāki cits pret citu. Tautas krustaceļā mēs katrs savā dažādībā nesam aizdegto svēcīti, visi kopā pārvēršot

vakara tumsu dzīvu liesmiņu jūrā.

Es gribētu, lai šo svētku pacīlājumu un labās domas mēs varētu paņemt sev līdzī pēc iespējas ilgāk. Aglonā es redzu mūsu tautu tādu, kādai tai vajadzētu būt katru dienu, veidojot savu un Latvijas nākotni.

Es gribētu aicināt ikvienu nebaidīties būt labākam arī ikdienā. Būt mīlošākiem un gādīgākiem savās ģimenēs. Būt iejutīgākiem un palīdzēt līdzcilvēkiem, kuriem klājas grūtāk. Nekrāpties un ne-

slinkot. Apejot likumu, nemeklēt savu labumu uz citu rēķina.

Šodien es Aglonā īpaši godinu savu priekštecī – Valsts prezidenta vietas izpildītāju trimdā – bīskapu Jāzepu Rancānu, kura mūža mājas ir šeit – Aglonas bazilikas kriptā, brīvā Latvijā. Viņš vienmēr palika uzticīgs demokrātiskai Latvijai un iedvesmoja daudzus nezaudēt ticību tās atdzimšanai.

Pat vistumšākajos laikos bīskaps Jāzeps Rancāns bija nelokāmi pārliecināts, ka neatkarīga Latvija atkal būs. Katru satikto

tautieti trimdā viņš aicināja lūgt par Latviju. Arī mēs, dziedot mūsu himnu, vēlreiz lūgšim par Latviju, par tās uzplaukumu un laimi! Pateiksimies šodien par mieru un satību mūsu zemē. Lai gan katrs esam tik atšķirīgi savās identitātēs, vienmēr esam dzīvojuši plecu pie pleca vienotā likteņkopībā. Miers un satība Latvijas tautā ir liela dāvana, kuru esam spējuši sargāt un dot nākamajam paaudzēm.

Es gribētu pateikties archibīskapam, bīskapiem, visiem baznī-

cas pārstāvjiem par šo svēto misi. Par to, ka jūs mums, šīs mises dalībniekiem un tiem, kas to vēroja vai klausījās attālināti, devāt iespēju pārdomāt sevi, padomāt par saviem līdzcilvēkiem, par pasauli un par Dievu, un tādā veidā palīdzējāt mums atšķirt svarīgo no nesvarīgā, islaicīgo no mūžīgā. Paldies jums par to!

Mēs esam aicināti nest labo mūsu tautā, lai katrs Latvijas iedzīvotājs būtu drošs savās ikdienas gaitās, laimīgs un garīgi bagāts. Dievs, svēti Latviju!

“Ko tieši es varētu darīt?”

Archibīskapa mēropolīta Zbignevas Stankeviča uzruna Aglonas svētkos

Dārgie svētceļnieki un viesi!

Sirsnīgi sveicu jūs visus, kas esat ieradusies no visām Latvijas malām šeit, Aglonas svētvietas sakrālajā laukumā, lai uzticētu Dievam visas savas cerības, sapņus un sirds ilgas. Es ticu, ka noietais ceļš un kopīgā lūgšana palīdzēs mums atvērties uz to gudrību, mieru un spēku, kas nāk no Augšienes, dara mūs labākus, dod iedvesmu un skar dziļākās dvēseles stīgas. (..)

Daudzi no mums stāvēja Baltijas ceļā, kuŗa gadadienu atcerēsimies 23. augustā. Kopš tā laika dzīve ir ritējusi tālāk, bijusi pilna ar jauniem notikumiem un pārsteigumiem. Protams, mums gribas saprast šo notikumu jēgu, un šeit palīdzīgu roku sniedz Baznīcas sociālā mācība. Tā atbild uz jautājumu: ko tieši es varētu darīt, lai uzlabotos mana un līdzcilvēku dzīves kvalitāte? (..)

(..) Kristus mācība, kas iemieso cilvēka loģikai paradoksālu un neiedomājamu vēstījumu, jau divtūkstoš gadu garumā piesaista uzmanību. Kāpēc tā notiek? Cilvēki meklē atbildes uz viņiem svarīgiem dzīves jautājumiem. Kādi tad ir tie jautājumi, kas skar Latvijas sabiedrību kopumā?

Pirmais no tiem: ir pagājuši gandrīz 30 gadi, kopš esam atguvuši neatkarību, daudz tiek runāts par sasniegumiem, bet kāpēc tik daudzos cilvēkos nav īsta gandarījuma par sasniegto? Gluži otrādi, ikdienā saskaramies ar rūgtumu, neapmierinātību un asu kritiku. Nav svarīgi, vai citu skatījumā Latvija ir vai nav veiksmes stāsts. Ir svarīgi, kā jūtas cilvēki, kas dzīvo Latvijā! Valsts pārvaldes, tās amatpersonu galvenais uzdevums ir rūpēties par cilvēkiem, kuri to veido, veido mūsu valsti. Lai darītu to kvalitatīvi, ir jāsaprot sabiedrības un ekonomikas attīstības likumsakarības, jāpieņem tām atbilstoši likumi, arvien uzlabojot šo likumu nepilnības. Turklāt ir ārkārtīgi svarīgi spēt paredzēt pieņemto lēmumu sekas, arī ilgtermiņā. Ir jāsaprot, kā šie lēmumi un tiem sekojošā rīcība ietekmēs ikkatru cilvēku un viņa dzīvi. Tie ir nosacījumi, lai cilvēki būtu apmierināti ar savu valsti un vēlētos tajā dzīvot. Tomēr fakti rāda, ka cilvēki joprojām atstāj Latviju,

iedzīvotāju skaits pastāvīgi samazinās. Demogrāfiskās tendences nedrīkst ignorēt, jo valsts bez cilvēkiem nav iedomājama.

Kāpēc cilvēki pamet Latviju un arī palikušie izvairās no ilgtermiņa mērķu īstenošanas un nopietnas uzņēmējdarbības?

Cilvēkus biedē nedrošība par nākotni. To rada vairāki iemesli: – valsts institūta un sabiedrības atsvešināšanās, bieža nosacījumu maiņa, kas skar iedzīvotāju dzīves apstākļus, arī uzņēmējdarbību un nodarbinātību.

Cilvēki alkst pēc noteiktības un paredzamības, pēc stabilitātes. Aizvadītajos gados pie mums ir bijis tik daudz pārmaiņu, ka tas ir radījis bažas un bailes par savu nākotni. Piemēram, šī gada sākumā pie mums daudzi tūkstoši cilvēku ar šausmām uzzināja, ka ir palikuši parādā valstij Iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN). (..)

Vēl viens piemērs šai atsveinātībai ir arī plašsaziņas līdzekļos jau izskanējušais notikums, kurā VID pārvaldītā Nodokļu un muitas policija veica kratīšanas piecās Romas katoļu draudzēs un izņēma tajās atrodošos naudas līdzekļus 36 t. Euro apmērā, kas ir šo draudžu aptuveni pusotra, divu mēnešu budžets. Es ceru, ka šī notikuma patiesais iemesls ir informācijas un izpratnes trūkums par Baznīcas darbību. Ir svarīgi saprast, ka esam “vienā laivā” un abu pušu vērtības ir cieņa, tiesiskums, godprātīga attieksme pret finansēm un atbildība sabiedrības priekšā. Gadījumā, ja atšķiras izpratnes kādos jautājumos, ir svarīgi to nokomunicēt un risināt domstarpības dialoga ceļā, nevis no spēka pozīcijām. (..)

– Netaisnība, nevienlīdzīga attieksme un pretruna starp vārdiem un darbiem.

Cilvēkus sadusmo, aizvairo un skumdina netaisnība, ar ko tie saduras ikdienā. Tiesiskā valstī spēka struktūras stāv likuma un pilsoņu tiesību sardzē, aizstāv konkrēto cilvēku. Toties tad, kad spēka struktūras, piesedzoties ar likuma burtu, tiek izmantotas partikulāro – ideoloģisko, politisko vai biznesa – interešu virzīšanai, cilvēki jūtas iebiedēti. Tad, kad likums tiek instrumentalizēts, tas vairs nekalpo, lai aiz-

Archibīskaps Zbignevas Stankevičs (pa kreisi) sagaida Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu Aglonā

stāvētu konkrēto cilvēku un viņš sāk justies kā policejiskā valstī.

Netaisnības izpausme ir ekonomisko grūtību un križu seku likvidācijas izmaksu novelšana uz trūcīgāko iedzīvotāju pleciem, krīzes pārvarēšanai izmantojot galvenokārt sociālās sfēras un infrastruktūras finansējumu. Tas uzņēmējdarbību ir ne tikai kavējis, bet arī virzījis spekulatīvā un augsta riska finanču jomā, kas nevienlīdzību vēl vairāk palielina. Izskatās, ka arī nodokļu reforma, kuŗai bija jāsamazina plaša starp turīgākajiem un nabadzīgākajiem, tomēr nav sasniegusi savu mērķi. (..)

Mēs nedrīkstam aizmirst, ka ekonomiskajai darbībai un materiālajam progresam ir jākalpo cilvēkam un sabiedrībai. Dieva plānā ekonomika ir tikai līdzeklis individuālu un sabiedrības vispārējai izaugsmei un cilvēka dzīves kvalitātes celšanai. Bagātība pastāv tādēļ, lai tajā dalītos. Materiālie labumi vienmēr ir do-

māti visiem; toties jebkāda pretilikumīga to uzkrāšana ir amorāla, jo ir klajā pretrunā vispārējam piešķirumam, ko Dievs Radītājs attiecinājis uz visiem labumiem (sal. N 328). Ļaunums ir pārmērīga pieķeršanās bagātībām. (..)

Kad iestājas Dieva valdīšana mūsu dzīvē, tad atklājam, ka mūsu valsts, Latvija – tas nav abstrakts veidojums, bet reāli, dzīvi un konkrēti cilvēki, un tādi jēdzieni kā solidaritāte, kopīgais labums, labumu piešķirums visiem, subsidiaritāte un līdzdalība pārstāj kļūt par abstrakciju, bet kļūst saprotami un piepildās ar konkrētu saturu. Un tādā sabiedrībā, kas respektē šos principus, var celties ikviena tās locekļa dzīves kvalitāte.

Aizvadītās trīsdesmitgades pārbaudījumu jēgu mums palīdz saprast pāvesta Jāņa Pāvila II teiktā: “It visas cilvēku ciešanas, ik sāpes un vājums sevī glābā pestīšanas un prieka apsolījumu.

“Brāļi, tagad es priecājos, ciešot par jums,” rakstīja apustulis Pāvils (Kol 1,24). Tas attiecas uz visām ļaunuma izraisītajām ciešanām. Tas attiecas uz milzīgo sociālo un politisko ļaunumu, kas satricina un plosa mūsdienu pasauli...

Noslēgumā gribu citēt pāvesta Franciska teikto Latvijai: “Simtgades svinības atgādina, ka ir svarīgi turpināt koncentrēties uz Latvijas brīvību un neatkarību, kas noteikti ir dāvana, bet kas vienlaikus ir arī uzdevums, kas iesaista visus. Strādāt brīvības labā nozīmē iesaistīties cilvēku un sabiedrības pilnīgā un visaptverošā attīstībā... Garīgā spēja saredzēt tālāk, kas konkrēti izpaužas ikdienišķos, mazos solidaritātes, līdzjutības un savstarpējas palīdzības apliecinājumos, ir bijusi jums par balstu un ir devusi nepieciešamo radošumu, lai radītu jaunu sociālo dinamiku.”

Lai Dievs mums palīdz to visu īstenot praksē. Āmen!

LĀSMA GAITNIECE

Sibīrijas dienasgrāmata. Timirjazeva un Staraja Šegarka

Aptuveni pirms pusgada šo rindu autorei bija liels gods un paties prieks iepazīties ar dokumentālo filmu režisori un nodibinājuma fonda *Sibīrijas bērni* vadītāju Dzintru Geku. Viņa ik gadu organizē ekspedīcijas uz Sibīriju un dodas turp kopā ar cilvēkiem, kuŗus pašus vai kuŗu ģimenes locekļus skāra izsūtīšanas 1941. un 1949. gadā. Pietika ar vienu telefonsarunu, lai raksta autore izlemtu augusta sākumā piedalīties kārtējā fonda organizētajā braucienā, kuŗa maršruts bija Rīga – Sanktpēterburga – Novosibirska – Tomska – Timirjazeva – Staraja Šegarka – Petuhovka – Molčanova – Novokorotkina – Kolpaševa – Togura – Kargasoka – Novojugina – Parabeļa – Asinovka – Teguldeta – Tomska – Noriļska – Lamas ezera nometne – Novosibirska – Rīga. Mēs, kopā 27 braucēji, bijām sadalīti divās grupās: “Tomskas grupā” un “Noriļskas grupā”. Pirmajai no minētajām, kuŗas sastāvā tiku arī es, ekspedīcijā pavadītais laiks bija par pāris dienām īsāks nekā otrai grupai. Respektīvi, mēs, 10 cilvēki, nedevāmies tālāk uz Sibīrijas ziemeļiem – Noriļsku un Lamas ezeru, bet no Tomskas atļojām atpakaļ uz Rīgu. Grupas vadītājs bija operators Aivars Lūbānietis – cilvēks ar enciklopēdiskām zināšanām par Latvijas un Krievijas vēsturi.

Ekspedīcija uz Sibīriju notika augusta pirmajā pusē, tā ilga gandrīz desmit dienas. Brauciens izvērtās piedzīvojumiem un atziņām tik bagāts, ka iedvesmoja izveidot rakstu seriju, lai par redzēto pavēstītu lasītājiem. Pirmā no Sibīrijas ekspedīcijai veltītajām publikācijām būs vēstījums par divām latviešu izsūtījumu vietām Tomskas apgabalā. Tās ir Timirjazeva (Тимирязево) Kirova rajonā (Кировский район) un Staraja Šegarka (Старая Шегарка) Šegarkas rajonā (Шегарский район).

Uz nelielo ciematu, kas atrodas netālu no Sibīrijas pilsētas Tomskas, devāmies ekspedīcijas pirmajās dienās ar mērķi apciemot Sarmīte Bajevu, kuŗa dzimusi Pāles pagasta “Mālzemniekos”. 1941. gada 14. jūnijā, kad Sarmīte bija aptuveni pusotru gadu veca, viņa ar vecākiem tika deportēta uz Sibīriju. Meitenes tēvs Edgars Prāms bija pagasta vecākais, tāpēc arī nokļuvis izsūtīto sarakstos. Izsūtījuma laikā viņš uzreiz ticis atšķirts no dzīvesbiedres un meitas. Turklāt ģimeni Latvijā jau bija skārusi liela nelaime – īsi pirms deportācijas Prāmi zaudēja dēlu, tam sekoja izvešana, dzīve necilvēcīgos apstākļos un Edgara Prāma nošaušana.

6. augusta rītā pirms izbraukšanas no Tomskas un kopējas lūgšanas, ko noturēja mūsu līdzbraucējs mācītājs Kārlis Žols, Dzintra Geka brīdināja, ka Sarmīte Bajeva varbūt varētu baidīties, mūs satiekot. Reiz, kad “Sibīrijas bērnu” grupa pieteikusies ar sievieti satikties, viņa trīs dienas slēpusies vietējā baznīcā, jo uzskatījusi, ka pēc tikšanās ar Latvijas latviešiem varētu notikt kas slikts.

Pēc neilgas “pakratišanās” pa Sibīrijas zemes ceļiem piebraucam pie Sarmītes Bajevas mājas Timirjazevas ciemā. Viņa mūs sagaida kopā ar dēlu Andreju. Pāris sašveicināšanās vārdu, un jau tiek atvērti mājas vārtiņi, lai aicinātu mūs – tajā brīdī vēl 27 cilvēku lielu grupu – pagalmā. Andrejs, kā jau namatēvam pienākas, mūs pacienā ar ķiršiem no piemājas dārziņa, turēdams tos savās saujās. Vēl nedaudz vārdu, un mēs jau tiekam aicināti mājā. Tam seko Sarmītes iepazīšanās ar katru no mums, braucējiem, atsevišķi, turklāt ļoti sirsniņā gaisotnē. Pienākusi klāt raksta autorei, Sarmīte skaidrā krievu valodā saka: “Šo meiteni es esmu redzējusi. Jūs esat no Liepājas?!” Biju bezgala pārsteigta, jo patiesi esmu dzimusi Liepājā,

Sarmīte Bajeva savā namā, kur viņa dzīvo kopš 1981. gada

taču Sarmīte redzēju pirmo reizi mūžā. Kad bijām iepazinušas, sieviete nedaudz atklāja savu dzīvesstāstu. Viņas māte pēc sešpadsmit izsūtījuma pavadītājiem gadiem nevēlējās atgriezties Latvijā. Par palikšanas iemesliem Sarmītei īstas skaidrības nav vēl aizvien, taču viņas mamma pagājušā gadsimta 50. gados esot devusies “izlūkbraucienā” uz dzimteni, pēc kura, atgrieždamās atpakaļ Sibīrijā, teikusi: “Turp nekad vairs!” Māte ar meitu sarunājusies tikai krieviski, turklāt par Latviju un ģimeni viņa ne reizes tā arī nav stāstījusi. Par savu tēvu un viņa augsto amatu Sarmīte uzzinājusi tikai 56 gadu vecumā, kad bija atbraukusi uz Latviju. Pēc mātes nāves sieviete dzimtenē viesojusies divreiz – pie tantes Rasmās un mācītājam, kuŗas dzīvojot Čiekurkalnā.

Īsi pirms atvadām, kad istabiņā esam palikušas tikai pāris sievieti kopā ar namamāti, Sarmīte mums gandrīz čukstus atklāj divus noslēpumus. Pirmais no tiem – mājai esot slikta aura, jo nams ilgus gadus piederējis vietējās varas pārstāvjiem. Viņa uz to pārcēlusies vien 1981. gadā. Otrs noslēpums gan izrādījās daudz personiskāks, proti, Sarmīte esot pat priecīga, ka dēls tā arī nav apprecējies un viņai nav mazbērnu, jo mūsdienās pasaule esot ļoti ļauna...

Dibinām draudzību ar Staraja Šegarkas vasarnīcu iedzīvotājiem. Raksta autore (fotografijā pa kreisi) un ekspedīcijas dalībniece Irina Krauksta (pa labi)

Bijušā Pāles pagasta vecākā meitas Sarmītes Bajevas nams Timirjazevā

Otrs Timirjazevas apmeklējuma mērķis bija tikpat nozīmīgs, proti, šai vietā dzimusi viena no mūsu grupas līdzbraucējām – Irina Krauksta. Viņas dzīvesstāsts izvērsies diametrāli pretējs Sarmītes Bajevas stāstam. Būdamā pavisam maza meitene, Irina kopā ar vecākiem atgriezās Latvijā, kur ieguva ļoti prestižu izglītību un līdz ar to arī labu, sirdij tīkamu darbu. Neparastais šai stāstā ir tas, ka īsi pēc Irinas dzimšanas viņas

vecāki devusies meitiņu pierēģistrēt, un tas noticis nekur citur kā namā, kur tagad dzīvo Sarmīte! Irinas vēlēšanās bija no dzimtas vietas paņemt līdzīgu pāris sauju smilšu. Kamēr viesojāties namā un sarunājāties ar Sarmīti, viens no mūsu līdzbraucējiem – komponists Pēteris Vasks – kopā ar Andreju pagalmā bija sameklējuši lāpstu, lai šo nodomu bez kavēšanas varētu īstenot.

Aizbraucot no Timirjazevas,

Ziedošs puķu dārzs mājas priekšā Staraja Šegarkā, kas mūsdienās izveidojusies par vasarnīcu ciematu un atrodas aptuveni 50 kilometru no Tomskas

viena no mūsu pašām vecākajām līdzbraucējām – pensionēta matemātikas skolotāja Laura Zeime, kuŗa uz Sibīriju izsūtīta četru gadu vecumā un atgriezusies, kad bija sasniegusi 19 gadus, noticea: “Mēs, latvieši, vietējiem kaut ko esam arī iemācījuši! Viena no mācībām, ka malkas pagales var sakrāmēt akurātās kaudzēs mājas pagalmā, nevis atstāt, kā pagādās, uz ielas. Otra, ka piemājas dārziņā var iestādīt arī puķes!” Savukārt trešā no mācībām, ka mājas priekšā augošās nātres un citas nezāles būtu izravējamas, daudzām gan šķitīti par sarežģītu.

Tālāk ceļš veda uz Staraju Šegarku, kas saistīta ar mūsu līdzbraucēja Vladimira Vanhanena dzimtas piederīgo likteni. Ekspedīcijas iepriekšējā dienā, 5. augustā, apmeklējām Novosibirskas dzelzceļa staciju, kur nomirusi sirmā vīra vecmāmiņa. Padomju vara nebija žēlojusi pat viņu – vecu, paralizētu, gulošu uz gultas. Pārējie Vladimira Vanhanena tuvinieki, kuŗi izvesti 1941. gadā, mituši Staraja Šegarkā. Līdz ar to viens no viņa mērķiem bija apmeklēt tieši šo vietu.

Mūsdienās Staraja Šegarka pārtapusi tipiskā vasarnīcu ciematā. Tā atrodas aptuveni 50 kilometru attālumā no Tomskas. Šeit sabūvētas vasaras mājas, kas pārsvarā pieder lielās pilsētas iedzīvotājiem. Ejoj gar vienu no namiem, pamani, ka puķu dārzā, kas iekopts tā priekšā, čakli darbojas vecmāmiņa, pie cita nama dzirdama āmura kļaudzēšana – tur kaut ko naglo vecs vīrs. Konstatējam, ka šai tālajā vietā zied visu to pašu šķirņu puķes, kas Latvijā. Vienīgā atšķirība, ka ziedi ir daudz košāki, sulīgākās krāsās – tas Sibīrijas auglīgās zemes dēļ. Ziedēšanas dullumā neatpaliek arī vienkāršas savvaļas puķītes. To ir pilnas plavas.

Ciemata centrā uzslīti milzīgs pareizticīgo baznīcas krusts. Arī ap to sastādīts daudz dažādu puķu, kas skatu dara vēl iespaidīgāku. Netālu no krusta sastapām kādu ļoti ticīgu sievieti, kuŗai uzdāvinājam Ilmāra Knaģa (1926), kurš pats pārcietis divas izsūtīšanas, grāmatas “Bij” tādi laiki” tulkojumu krievu valodā. Sieviete par šo dāvinājumu bija pat ļoti iepriecināta!

Uzsākot sarunas ar Staraja Šegarkā sastaptiem vietējiem iedzīvotājiem, pārsteidza viņu atklātība, ieinteresētība par mums, no Latvijas atceļojušajiem, arī sirsniņa. Atklājās, ka Staraja Šegarkā norit gatavošanās baznīcas svētkiem 10. augustā – tajā dienā viss ciemats būšot vienos ziedos! Tikām aicināti uz tēju, taču tas izpalika, jo bija jādodas tālāk.

P.S. Abas publikācijā aplūkotās vietas – Timirjazevu un Staraju Šegarku – apmeklējām divos mikroautobusus ekspedīcijas dalībnieku lielā skaita dēļ. Autobusā kopā ar mums brauca arī Tomskas televīzijas filmēšanas grupa, kuŗi mūs citu pēc cita intervēja. “Kurš vainīgs pie pašajam represijām?” jautāja žurnāliste. Jā, kurš gan ir vainīgs?

“Tas ir tā vērts”

Eiropas vasaras skolai - 40

IEVA FREINBERGA

Pirmā Eiropas vasaras skola (EVS) trimdas latviešu bērniem notika 1979. gadā Minsterē, Vācijā, – ar domu pulcēt dažādu Eiropas valstu bērnus, kuriem vienīgā kopējā sarunvaloda ir latviešu valoda. Turklāt ar cerību, ka vēlāk šie bērni turpinās latvisko izglītību Minsteres Latviešu ģimnazijā. Tomēr pats svarīgākais – piesaistīt viņus latviešu sabiedrībai.

1992. gadā pirmā EVS notika Latvijā. Un šogad no 28. jūlija līdz 11. augustam EVS notika Daugūšos, Dīķu pagastā. Dalībnieku ziņā bija liela ģeografiska dažādība – Katara, Omāna, Azerbaidžāna un, protams, Eiropas valstis. Tas rāda, ka EVS mude – *Draudzība bez robežām* – joprojām ir aktuāla.

Eiropas Latviešu apvienības (ELA) izglītības padomes pārstāve **Aira Priedīte** stāsta, ka šogad uz EVS pieteikušies divreiz vairāk dalībnieku nekā iespējams uzņemt – tuvu pie 100. Lai nometnē būtu ģimeniska gaisotne, kur cits citu pazīst, EVS rīkotāji cenšas neņemt vairāk par 50 dalībniekiem – ja nometne ir pārāk liela, tad pazūd savstarpējās saites.

Šogad priekšroka dota tiem jauniešiem, kuri bijuši dalībnieki jau iepriekšējās EVS. Tāpat ņemti dalībnieki no tālajām, eksotiskajām zemēm. Viens no atlases kritērijiem – bērnam noteikti jārunā latviešu valodā, lai

spētu sekot līdzi EVS nodarbībām, jo viens no EVS mērķiem ir uzlabot latviešu valodu.

Turklāt ELA ir nolēmusi nākamgad rīkot divus vasaras skolas posmus, tāpēc situācijai, ka kāds ir jāatbrauc, vairs nevajadzētu būt.

A. Priedīte stāsta par EVS padomi, kur brīvprātīgi strādā bijušie EVS dalībnieki, kas izlemj nākamās nometnes saturu.

EVS vadītāja **Ilze Atardo**, kuŗa kopš 2015. gada dzīvo Itālijā un ir Milānas latviešu skolas skolotāja, papildina, ka vasaras skolas temats tiek izvēlēts, ņemot vērā tās atrašanās vietu, proti, kas interesants atrodas apkārtnē.

I. Atardo uzsver, ka svarīgi arī atrast līdzsvaru starp mācībām un izklaidi – ekskursijām u.c. Pa dienu jauniešiem ir kārtīgs darbs klasēs trīs vecuma grupās ar četriem skolotājiem, kur tiek apgūta latviešu valoda, Latvijas vēsture, dabaszinības un sociālās zinības – caur drāmu un teātri. Tās ir parastas mācību stundas – katru dienu 40 līdz 45 minūtes, un tās tiek prezentētas arī izlaidumā.

Trīspadsmitgadīgā **Marta Jansone** no Igaunijas, kuŗa ir EVS dalībniece jau trešo gadu, uzsver, ka viņai vasaras skolā ir svarīgi būt, jo tur ir daudz draugu un viņai tur patīk.

Sešpadsmitgadīgais rīdziniekis **Matīss Smīdss** ir EVS dalībnieks

jau trešo gadu. Diemžēl šis viņam ir pēdējais gads vasaras skolā, jo viņam ir jau 16. Nākotnē viņš vēlas būt EVS audzinātājs.

EVS vadītāja Ilze Atardo paskaidro, ka vasaras skola paredzēta 11 līdz 16 gadus veciem jauniešiem. Tāpēc skolas noslēgumā ir izlaidums ar svētku koncertu, apsveikumiem un beidzēju klases priekšnesumu. Tas ir laiks, kad jaunieši jau ir patstāvīgi, bet vēl nav pilngadīgi, tāpēc viņiem ir apdomas laiks, vai viņi nākotnē gribētu kļūt par EVS audzinātājiem.

Galvenais audzinātājs **Kārlis Svilāns**, kuŗš dzimis Austrālijā un studējis Nīderlandē, EVS piedalās jau desmito gadu. Viņš uzskaita audzinātāja pienākumus: jāpieskata bērni, jāsaplāno vakara nodarbibas u.c. Jācenšas, lai bērniem būtu ne tikai aizraujoša nometne, bet arī lai visi kopīgi strādātu. Svarīgi pārliecināties, ka visiem dalībniekiem klājas labi, tiek ievēroti noteikumi un visā nometnē valda labklājības izjūta.

K. Svilāns arī saka – ja viņa dzīvē nebūtu bijusi EVS, tad viņš noteikti tagad nerunātu latviski. Kārlis nekad nav pastāvīgi dzīvojis Latvijā, un EVS bijušas vienīgās divas nedēļas, kuŗās viņš varējis sarunāties ar latviešu cilvēkiem.

EVS dalībnieks Matīss Smīdss piebilst – ja neko daudz arī neieņemās vēsturē vai ģeografijā, tad ieguvums jau ir tas vien, ka mācību process notiek latviski. Mācību process arī esot interesantāks nekā parastajā skolā. M. Smīdss teic, ka EVS bijuši dažādi audzēkņi, kuŗi sākotnēji ļoti slikti runājuši latviski, bet nometnes beigās jau varējuši kāpt uz skatuves un runāt tekstus.

ELA izglītības padomes pārstāve Aira Priedīte uzsver – ja

bērns dzird, ka vēl kāds no diasporas bērniem nerunā perfektā latviešu valodā, tas viņam dod drosmi, un arī viņš pats sāk drošāk runāt. Kārlis Svilāns papildina, ka tik intensīvās divās nedēļās dalībniekiem nav laika aizmirst iemācīto latviešu valodu. Ja tomēr neieņemās šajās divās EVS nedēļās, tad vismaz iesākts ir. Un droši sāks ir pusē darīts. Kārlim EVS likusi saprast, ko īsti viņam nozīmē Latvija. Katru reizi, kad viņš nav vairs Latvijā, nāk atskārsmē – Nīderlandē ir forša dzīve, bet tā tomēr nav Latvija. Nākotnē viņš domā pārcelties uz Latviju.

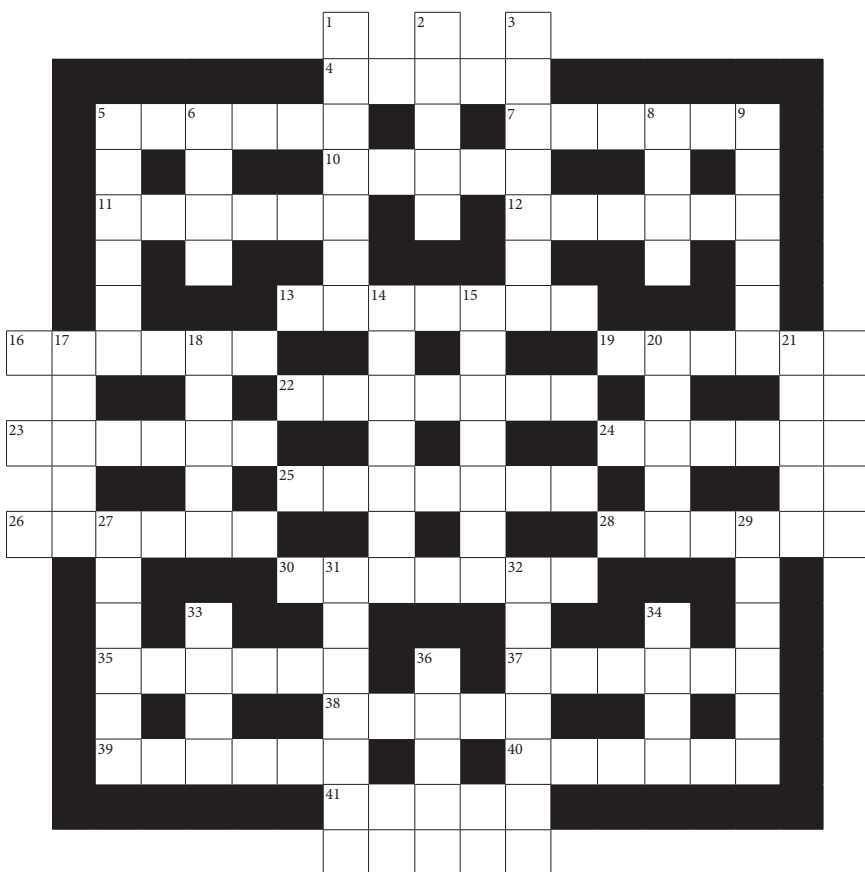
EVS dalībniece Marta Jansone piebilst, ka daļu latviskās identitātes viņai noteikti ir devusi vasaras skola. Viņai EVS ir latviska māja, kuŗā ļoti labi justies. Marta nezina, kur dzīvos nākotnē, bet latvietību viņa noteikti vēlas uzturēt.

EVS vadītāja Ilze Atardo uzsver, ka jebkuŗš pasākums – vasaras skola, nometne, pulciņš – ja tas kaut vienu cilvēku atvedīs atpakaļ uz Latviju, būs bijis tā vērts.

Publikācija tapusi sadarbībā ar latviesiem.com

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

jas galvaspilsēta. 6. Jumta slīpņu salaiduma vieta. 8. Indiāņu ciltis. 9. Ūdens gars Vēdu mītoloģijā. 14. Augstskolu vadītāji. 15. Senās Ēģiptes valdnieku tituls. 17. Ventas pieteka. 18. Pēc nopļaušanas ataugusi zāle. 20. Gatve. 21. Pīļu dzimtas putni. 27. Pārvedu vekseli. 29. Mīlestības un skaistuma dieviete seno romiešu mītoloģijā. 31. Debespuse. 32. Kādas valsts pārstāvji, kuŗu sūta uz citām valstīm ar speciāliem uzdevumiem. 33. Argonautu kuģis sengrieķu mītoloģijā. 34. No kartupeļu vai kukurūzas cietes gatavoti putraini. 36. Teikt nepatiesību.

Krustvārdu mīklas (Nr. 30) atrisinājums

Līmeniski. 1. Tills. 4. Store. 6. Atlanta. 7. Pavēlēt. 8. Latvija. 10. Faringīts. 13. Stagars. 15. Skotija. 17. Sekta. 19. Karavānas. 20. Delikātas. 22. Imula. 23. Ostrava. 26. Savādas. 29. Tarantass. 30. Startēt. 31. Stādija. 32. Apskait. 33. Skots. 34. Avens.

Stateniski. 1. Taverna. 2. Satrips. 3. Nastnieki. 4. Salates. 5. Emitteri. 7. Piķis. 9. Amata. 11. Karavelas. 12. Kolektīvs. 14. Talants. 16. "Jolanta". 17. Svāri. 18. Adena. 21. Burtņieki. 23. Opaks. 24. Tasmans. 25. Apautas. 26. Sasista. 27. Darvins. 28. Siāma.

Līmeniski. 4. Sala Vidusjūrā. 5. Itāliešu rakstnieks (1313-1375). 7. Precīzs oriģināla noraksts. 10. Gaŗš sieviešu apmetnis bez piedurknēm. 11. Varmācīgi valdnieki. 12. Veicīgas, žiglas. 13. Stikla trauki ar tievu kaklu. 16. Vidēji lieli ūdensputni. 19. Viegla konstrukcijas pagaidu celtnē. 22. Labākais sasniegums kādā sporta veidā. 23. Rūpīgi glābāt. 24. Latviešu čellists, diriģents (1949). 25. Saimniecības vadītāja. 26. Aizgrābtība, pacilātība. 28.

Virieša vārds (*decembrī*). 30. Vokālās mūzikas paveids. 35. Trauks zupas pasniegšanai galda. 37. Instrumentāls skaņdarbs. 38. Labības augi. 39. Ziemeļmaķedonijas galvaspilsēta. 40. Jupitera sieva, debesu dieviete seno romiešu mītoloģijā. 41. Pilsēta Ukrainas rietumos.

Stateniski. 1. Lielbritānijas administratīvi politiskā sastāvdaļa. 2. Liktenlēmēja dievība senlatviešu mītoloģijā. 3. Neaizņemts amats. 5. Pilsēta Gruzijā, Adžāri-

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Jaunākā informācija arī mūsu sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija
www.twitter.com/briva_latvija

www.brivalatvija.lv

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv, tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

Alberts Remsdels Gērnijšs. “Mīlestības vēstules”

Aktieri Mirdza Martinsone un Juris Kalniņš: “Aicinām Jūs noskatīties šo aizraujošo mīlas stāstu cauri gadiem!”

Piedalās saksofonists Zintis Žvarts. Izrādes notiks: Rīgā, VEF Kultūras pilī – 25.09. plkst. 19; Liepājas Olimpiskajā centrā “Rožu zāle” – 17.10. plkst. 19; Aizkraukles Kultūras namā – 25.10. plkst. 19; Siguldā, “Baltajā flīgelī” – 27.10. plkst. 18; Kultūras pilī Ziemeļblāzma – 30.10. plkst. 19; Valmieras teātrī – 24.11. plkst. 17; Krustpils Kultūras namā – 30.11. plkst. 17. Biļetes – “Biļešu paradīzes” kasēs.

Informātais atbalsts – arī *Laiks* un *Brīvā Latvija*.

Mirdza Martinsone un Juris Kalniņš izrādē
MĪLESTĪBAS VĒSTULES

„VEF Kultūras pils”
25.09. plkst. 19:00

Biļetes „Biļešu paradīze”
kasēs

*Aizraujošs mīlas stāsts cauri gadiem, sākot no skolas vecuma, ar visām dzīves peripetijām – vesela emociju buķete izcili aktieru izpildījumā.
Izrādes kolorātu papildinās Zinta Žvarta saksofona solo izpildījums.
Luga divās daļās bez starpbrīža.*

Lugas autors: *Alberts Remsdels Gērnijšs (jaunākais)*
Režisors: *Pēteris Candiņš*

Paldies par sadarbību un atbalstu:
stāsti, aprinkis.lv, FOTOKA, EDVINS KA ZĀLIS, DOS, MEDIA, R1, R2, R3, RADIŅ, TV, VĒSTUĻA, VĪMI, MČPO

Organizators:

Iepazīsimies – Rolands Eimanis

11. augustā Manheimas Ludvigshāfenas draudzē pirmo reizi kalpoja mācītājs Rolands Eimanis. No kreisās: Rolands Eimanis, diakone Rasma Gundega Ieviņa, Oļģerts Dzenis, Helga Abiķis, Kristīne Dzene, Ilze Seile, Inta Vīgante, Diāna Bračko, Inese Elīzabete Brušteina, Gundars Bračko, Pēteris Vīgants.

307_{lv}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrūkājot iespējama krāsaina versija.
Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuņi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.
• par 6 mēn. – EUR 186
• pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņa platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-
Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm. **Atlaides atkārtotām reklāmām.**

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka, nr.: LV60UNLA0050018705154, vai, sūtot naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbalstam mūsu pārstāvei **Sarmītei Janovskis**, Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick, Northants, NN6 7TJ.

ZIŅAS, BIZNESA PORTĀLS NOZARE.LV, ARHĪVS, APSKATI, PR SERVICE, MEDIJU MONITORINGS, TULKOJUMI, FOTO UN VIDEO

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

Vēlaties uzzināt
par tautiešiem Lielbritānijā?

www.latviesiem.co.uk

NEKROPOLE
PERSONU, NOTIKUMU UN KAPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju
Nekropole.info
arī materiāli, veicot mērķa ziedojumus.
Šis ir unikāls projekts, kuņam nav analoga pasaulē.
Mēs tveram pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi,
ap kuņu viss griežas, liekot Latviju.
Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuņš gan darīs, ja ne mēs paši?!
www.nekropole.info!

VISAS LATVIJĀ IZNĀKUŠĀS GRĀMATAS
VARAT IEGĀDĀTIES PIE
LIELĀKĀ GRĀMATU TIRGOTĀJA

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA “L. Grāmata”
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

RAKSTIET, ZVANIET, UN GRĀMATAS JUMS
PIESŪTĪS PA PASTU

**PASAULES
LATVIEŠU
KULTŪRAS
KONFERENCE**

CĒSIS, 2019. GADA 29.-30. SEPTEMBRIS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SAMOILOVS AR ŠMĒDIŅU TRIUMFĒ MASKAVĀ

Pēc Eiropas čempionāta plūdmales volejbolā dāmām Maskavā, kur pirmo vietu izcīnīja Latvijas duets Tīna Graudiņa un Anastasija Kravčenoka, turpat notika Pasaules tūres četru zvaigžņu turnīrs kungiem. Aleksandram Samoilojam un Jānim Šmēdiņam izdevās sasniegt savu sezonas pirmo finālu Pasaules tūrē. Pusfinālā viņi ar 14:21, 21:12 un 22:20 ļoti aizraujošā cīņā pieveica brazīliešus Gutu un Saimonsu. Finālā Aleksandrs un Jānis ar 21:12, 21:16 pārspēja spēcīgos brazīliešus Alisonu Čeruti un Alvaru Filju.

Pirmo setu latvieši aizvadīja vienā elpas vilcienā – Šmēdiņam teicamas serves, abiem ļoti labs uzbrukums un arī aizsardzība. Arī otro setu izdevās sākt līdzīgi, izvirzoties vadībā ar 9:4. Tad pretinieki deficitu sadeldēja līdz punktam (11:10), taču krīzi ar saviem trumpjiem ātri izdevās pārvarēt un seta beigas aizvadīt pārliecinoši. Slavenais Alisons šajā spēlē tā arī neuzlika nevienu bloku. Jānis Šmēdiņš tika atzīts par turnīra labāko aizsargu. "Esam ļoti laimīgi, īpaši šosezon, kad tik labi neiet. Bija ļoti svarīgi parādīt labu rezultātu, ceru, ka tā spēsīm turpināt. Pusfinālā mazliet savainoju plecu un nebiju pārliecināts, ka varēšu spēlēt finālā, arī no rīta biju neziņā, taču vienkārši gāju laukumā un cen-

tos parādīt visu, ko varu. Riskējām vairāk ar servēm nekā brazīlieši, un tas attaisnojās," pēc fināla atzina Aleksandrs Samoilovs, bet Jānis Šmēdiņš piebilda, ka izdevusies viena no labākajām spēlēm šosezon, praktiski nepieļaujot kļūdas. Šī sezona viņiem nav veiksmīga, tādēļ arī nācīs atkāpties olimpisko spēļu kvalifikācijas rangā un būs krietni jāpasvīst, lai nākamgad spēlētu Tokijā. Maskavā Samoilovs ar Šmēdiņu uzvarēja trešo reizi, atkārtotot 2013. un 2018. gadā gūto panākumu.

Tina Graudiņa un Anastasiya Kravčenoka, kuŗas pamatturnīrā izlikta ar devīto numuru, H apakšgrupas pirmajā duelī ar 2:0 (21:13, 21:11) pārspēja ķīniešus Čeņu Sjue/Sjiņsiņu Vanu, kuŗām ticis 24. numurs. Latvijas duets līdz ar to nodrošināja vietu izslēgšanas turnīrā. Spēlē par pirmo vietu grupā Latvijas duets ar 0:2 (15:21, 15:21) zaudēja krievietēm Birlovai un Ukolovai, kuŗas izsētas ar astoto numuru. Līdz ar to viņām diemžēl turnīrs bija beidzies un nācās samierināties ar neparasti zemu – 17. – vietu. Traumas dēļ šajā pasaules tūres posmā nēstartēja vadošais Latvijas duets Mārtiņš Pļaviņš/Edgars Točs, bet turnīra kvalifikāciju nepārvarēja Michails Samoilovs/Aleksandrs Solovejs.

* Arī šogad no 28. līdz 30. augustam Doma laukumā būs vērojami aizraujoši **plūdmales volejbola** pasākumi – Latvijas un pasaules profesionālu plūdmales volejbolistu spēles, amatieru sacensības un jauniešu vasaras bezmaksas treniņu noslēguma pasākums, vēsta Rīgas plūdmales volejbola nedēļas organizatori. Viens no gaidītākajiem mirklīmiem būs šī gada Eiropas čempionu Tīnas Graudiņas un Anastasijas Kravčenokas spēle ar volejbolistu pāri no Nīderlandes – Marlēnu Ramondu Van Jerselu un Džoju Stubi. Latvija volejbolistes 19. augustā sastādītā Starptautiskās

volejbola federācijas (FIVB) rangā ieņem 22. vietu, bet Rīgā gaidāmās pretinieces atrodas vienu vietu zemāk. Abi pāri šogad tikušies vienreiz, kad Nīderlandes duets bija pārāks Varšavas četru zvaigžņu posma grupas turnīra spēlē.

BASKETBOLS RĪGAS SVĒTKOS

Krastu sacensība ir diennakts basketbola turnīrs, kuŗā tradicionāli piedalās un savā starpā sacenšas Daugavas labā un kreisā krasta iedzīvotāji. Tradicionāli ik gadu komanda, kuŗa uzvar, savā īpašumā iegūst Latvijas Mākslas akadēmijas profesora, tēlnieka Aigara Bikšes ceļojošo kausu.

Rīgas domes priekšsēža vietas izpildītāja Oļega Burova ceļavārdi komandām // Foto: Mārtiņš Ziders

10. Krastu sacensība noslēdzās ar politiķu spēli, kuŗā pārliecinoši uzvaru ar 35:15 svinēja Kreisā krasta komanda. Daugavas kreiso krastu pārstāvēja Sandis Riekstiņš, Reinis Znotiņš, Daniels Pavļuts, Aivars Geidāns, Juris Jurašs, Ralfs Nemiro, Jānis Vitenbergs, Viktors Valainis, Andris Morozovs un Edvards Smiltēns. Savukārt labo – Anete Jēkabsons-Žogota, Kārlis Strēlis, Valdis Dombrovskis, Juris Radzevičs, Olafs Pulks, Andris Ameriks, Vilnis Ķirsis, Andris Bērziņš, Andris Bačkurs, Jānis Citskovskis un Pēteris Apinis.

Ar rezultātu 1158:1143, bet ļoti sīvā cīņā ar Daugavas labā krasta uzvaru noslēdzās diennakts ilgusī spēle. Politiski teju labā krasta jūtamo pārsvaru izsēja. Desmit

gadū vērtējumā gan Kreisā un Labā krasta uzvaru attiecība ir 5:5.

Anete Jēkabsons-Žogota ar izcīnīto kausu

Pirms politiķu spēles Labais krasts bija vadībā ar 1143:1108. Bet eksprezidenta Raimonda Vējoņa trenētā komanda ar basketbola zvaigzni Aneti Jēkabsoni-Žogotu sastāvā spēli sāka gana neveiksmīgi, ar katru brīdi samazinot Labā krasta pārsvaru. Politiku basketbola spēli klātienē vēroja vismaz 400 līdz 500 interesentu. Spēle noritēja bez būtiskiem starpgadījumiem, lai gan abu komandu pārstāvji izpelnījās arī sodus. Spēles starplaikos mūzicēja Latvijas Zemesardzes orķestris.

Pirms galvenajām sacensībām konkursā bumbas triekšanā grozā no augšas uzvarēja viens no pasaules labākajiem dankeriem mājinieks Kristaps Dārgais, kuŗš izcīnīja galveno balvu – 1400 eiro.

Finālā Dārgais pārspēja divkārtējo šī konkursa uzvarētāju lietuvieti Gediminu Žitlinsku

Kā pēdējās uz laukuma spēlēt nāca pašreizējo un arī kādreizējo Rīgas domes un Saeimas deputātu komandas.

Latvijas vadošais motokrosa braucējs **Pauls Jonass** no *Rockstar Energy Husqvarna* komandas izcīnīja piekto vietu sezonas 15. posmā – Itālijas *Grand Prix* – prestižākajā MXGP klasē. Čempiontitulu pirmajā braucienā nodrošināja slovēnis Tims Gajzers.

Pirmajā braucienā Jonass bija sestais, bet otrajā izcīnīja piekto vietu, kas summā deva 31 punktu.

RITENBRAUKŠANA

Latvijas šosejas ritenbraucējs **Kristis Neilands** no profesionālās kontinentālās vienības *Israel Cycling Academy* nodrošināja trešo vietu Norvēģijā notikušā daudzdienu velobrauciena *Arctic Race of Norway* kopvērtējumā.

Neilands, nosvinējis 25 gadu jubileju, par trešo vietu kopvērtējumā saņēmis 125 UCI punktus. Viņš triumfēja arī jauno braucēju vērtējumā.

ORIENTĒŠANĀS

Pasaules meistarsacīkstēs orientēšanās sportā Norvēģijā Latvijas vīriešu komanda stafetē ierindojās devītajā, sieviešu komanda – 13. vietā.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskajā draudzē Rīgā, Akas ielā 13, svētdien, **25. augustā**, plkst. 13 dievkalpojums (ar kafijas galdū). Kalpos mācītāja Ieva Puriņa. Nākamie dievkalpojumi: **8. septembrī** plkst. 13 (draudzes KOPSAPULCE), **22. septembrī** plkst. 13, **13. oktobrī** plkst. 13 (ar kafijas galdū un svētdienas skolu), **27. oktobrī** plkst. 13.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Frankfurtē pie Mainas, Emmaus draudzes baznīcā, *Alt-Eschersheim 22, Frankfurt-Eschersheim* dievkalpojums **29. septembrī** un **8. decembrī** plkst. 14. Dievkalpojumu vadīs mācītājs Rolands Eimanis. Pēc dievkalpojuma – kopīgs kafijas un tējas galds Draudzes namā. Informācija par dievkalpojumiem atrodama arī Frankfurtē Latviešu biedrības mājaslapā: <http://frankfurteslatviesi.lv/dievkalpojumi>.

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhoff 44, Bielefeld*) **1. septembrī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze.

Pēc dievkalpojuma kafijas galds Draudzes namā.

Annabergā, pils kapelā, *531275 Bonn, Annaberger Str. 400*, svētdien, **22. septembrī**, plkst. 15 dievkalpojums ar dievgaldū. Dievkalpojumu vadīs mācītājs Rolands Eimanis. Pēc dievkalpojuma sadraudzīga tikšanās pie kafijas galdā.

Libekā, Lorenca baznīcā, **7. septembrī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, *Hohenzollernstr. 54*, **8. septembrī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galdā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, *Butjadinger Str. 59*, **15. septembrī** plkst. 11 dievkalpojums ar bērnu kristīšanu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

ANGLIJA

Baltijas ceļa 30. gadadiena sestdien, **24. augustā**, plkst. 12 *Hyde parkā, Physical Energy Statue, Hyde Park, London W2 3XA, 0300 061 2000* 1989. gada 23. augustā 2 miljoni igauņu, latviešu un lietuviešu izveidoja 675 km garo Baltijas ceļu, kas šķērsoja visas trīs Baltijas valstis un tādējādi iestājās par savu neatkarību un brīvību. Atzīmējot īpašo notikumu, visi laipni aicināti un baltiešu kopā sanākšanu *Hyde parkā*, svinot viens otra kultūru ar dziesmām, dejām un spēlēm. Aicinājums līdzī nēmt groziņus kopējam piknika galdam. Visi laipni aicināti!!!

DIEVKALPOJUMI

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Lesterā, *St. Ursula's Chapel, Wygestons, 160 Hinckley Road, Leicester, LE3 0UX*, sestdien, **7. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums.

Birminghamā, *All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA*, svētdien, **8. septembrī**, plkst. 14.30 dievkalpojums.

"Straumēnos", Zaļā zālē, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **22. septembrī**, plkst. 10 Pļaujas svētku dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT*, svētdien, **1. septembrī**, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH*, svētdien, **1. septembrī**, plkst. 15 dievkalpojums.

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), *29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA*, svētdien, **15. septembrī**, plkst. 11 dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

Norčēpingas latviešu ev. lut. draudzes 70 darbības gadu jubilejas svētku dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu **8. septembrī** plkst. 13.30

Hedvigas baznīcā Norčēpingā. Dienas mude: *Uzceliet no sevis pašiem kā dzīvīem akmeņiem garīgu namu* (1. Pēt. 2:5). Piedalās prāv. Zilgme Eglite un māc. Dr. Normunds Kamergrauzis. Dievkalpojumu mūzikāli kuplīnās "Kristera ansamblis" no Stokholmas. Pie ērģelēm *Ulf Tellin*. Pēc dievkalpojuma kopīgs svētku pusdienas draudzes namā. Lūdzu, uz mielastu pieteikties, zvanot vai rakstot draudzes priekšniecei Silvijai Johansson (073-080 50 99) vēlākais līdz 1. septembrim. Visi laipni aicināti un gaidīti!

Stokholmas ev. lut. draudzē Zviedrijā svētdien, **25. augustā**, Kapu svētki, plkst. 14 latviešu 3 nodalījumu Meža kapos, *Skogskyrkogården*. Svētdien, **22. septembrī**, dievkalpojums plkst. 14. Pēc dievkalpojuma draudzes Padomes sēde. Svētdien, **6. oktobrī**, plkst. 14 Pļaujas svētku dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma tradicionālā loterija.

Upsalas draudzē sestdien, **5. oktobrī**, plkst. 14 Pļaujas svētku dievkalpojums Vindhems baznīcā.